

Södertörns högskola | Institutionen för medier, kommunikation och it.
C-uppsats 15 hp | Retorik | Vårterminen 2011

Känner jag igen mig?

Etnisk identifikation i barnböcker
sett ur ett retoriskt perspektiv

Av: Ulrica Riis-Pedersen
Handledare: Orla Vigsjø

Abstract

The purpose of this essay is to examine at how to portray characters in the stories and narratives which depicts one of these children's books and if they really have something to ethnicity and its identification to be done.

The Research questions is: What are the different identification markers given, to the reading child in the books, which might indicate that the story depicts people of different ethnicities? How are the characters portrayed in the story and which role is assigned to the main character? What story is portrayed and is it relevant to an identifier can occur?

The conclusions of the five children's books shows that it is important with identifications markers, to show that there are different ethnicities. For example the analysis revealed the specific features of the illustrations and how the books portrays someone with a different ethnicity and cultural background as something exotic.

In the texts, the analysis showed how it occurred ethnic differences, by explicitly demonstrating differences between the characters. It was found that the characters were produced mostly as good, happy, curious, suspicious and unsympathetic. Common to all the main characters was that they had been placed, in one for them unusual context and that they were trying to assimilate to the new situations.

Depictions consisted of realism and fiction. What emerged here was that most of the stories themselves were not carrying identification purposes, most of the stories needed help with the identification markers from the illustrations, so that the reading child could understand the themes it was about.

The methods used in the studies are narratology, semiotics and critical discourse analysis. In particular, I looked at the propositions, inferences, icon, index and symbol.

Keywords: propositions, Inference, ethnicity, ethnic identification, progressive narrative structure, symbol, critical discourse analysis

Innehåll

1. Uppsatsens bakgrund	5-6
2. Syfte och frågeställning	6
2.1 Syfte	6
2.2 Frågeställning	6-7
3. Tidigare forskning	7
4. Teori & Metod	7-12
5. Material	12
5.1 Materialbeskrivning	12
5.2 Materialets bakgrund.....	12-13
5.3 Avgränsningar i materialet	13
6. Analys	13
6.1 Analys text 1	13
6.1.1 Narration.....	13-14
6.1.1.1 Statiska, dynamiska, runda, platta, stereotyper (karaktärer).....	14
6.1.2 Semiotisk.....	14-16
6.1.2.1 Tabell.....	16-17
6.1.3 Kritisk diskurs analys.....	17
7. Analys text 2	18
7.1 Narration	18-19
7.1.1 Statiska, dynamiska, runda, platta, stereotyper (karaktärer).....	19
7.1.2 Semiotisk	19-20
7.1.2.1 Tabell.....	20-21
7.1.3 Kritisk diskurs analys	21-22
8. Analys text 3	22
8.1 Narration.....	22-23
8.1.1 Statiska, dynamiska, runda, platta, stereotyper (karaktärer).....	23
8.1.2 Semiotisk	23-24
8.1.2.1 Tabell.....	25
8.1.3 Kritisk diskurs analys.....	25-26
9. Analys text 4	26
9.1 Narration.....	26-27
9.1.1 Statiska, dynamiska, runda, platta, stereotyper (karaktärer).....	27-28
9.1.2 Semiotisk.....	28-29

9.1.2.1 Tabell.....	29-30
9.1.3 Kritisk diskurs analys.....	30-31
10. Analys text 5.....	31
10.1 Narration.....	31-32
10.1.1 Statiska, dynamiska, runda, platta, stereotyper (karaktärer).....	32
10.1.2 Semiotisk.....	32-34
10.1.2.1 Tabell.....	34
10.1.3 Kritisk diskurs analys.....	34-35
11. Slutsats av analyserna	36-37
12. Diskussion	37-39
13. Metodologiska överväganden och framtida forskning.....	39
14. Litteratur och Källförteckning	40
14.1.1 Analyserad litteratur	40
14.1.2 Övrig litteratur.....	40
14.1.3 Elektroniska källor	40
15. Bilagor	40-51

1. Uppsatsens bakgrund

Något jag har funderat över är hur väl Sverige är mångkulturellt eller inte när det gäller etnicitet i våra svenska barnböcker. Med detta menar jag om det finns någon etnisk identifikation i böckerna för barn som har ett annat ursprung än svenskt och om det finns det, hur framställs identifikationen i så fall?

Jag tror att om vi kan överbrygga etniska klyftor i tidiga barndomsåren, blir kulturkrockarna inte lika stora när barnen växer upp till unga vuxna i Sverige.

Invandring till Sverige har pågått under flera decennier och vi vet att detta kommer att fortsätta, både på grund av att Sverige behöver detta och på grund av den fria arbetsmarknaden inom Schengen bland annat. Sverige drivs också av en strävan att hjälpa andra människor i nöd till följd av krig, svält och förföljelser etcetera.

Har barnbokslitteraturen berikats med denna invandring och kan vi mötas inom barnbokslitteraturen? Ges vi liknande möjligheter till identifikation oavsett vårt etniska ursprung?

Någon som har försökt att identifiera invandrarens roll i barnböcker är Staffan Thorson som har gjort en bearbetning av sin avhandling *Invandraren i barnboken: en motivstudie i svensk barn- och ungdomslitteratur 1945-1980*. Thorson (1987, s.226-227, 232) fann att texter med invandramotiv oftast har ett pedagogiskt syfte och att detta syns mer i barnböcker för små barn än i böcker för de lite äldre barnen. Han uppmärksammar också att detta förutsätter en kognitiv kunskap hos de mindre barnen för att en identifikation skall uppstå med invandrarrollen och ifrågasätter om den egentligen finns hos små barn eller om det är något vi vuxna tror. Thorson ställer sig också frågan om det så kallade invandrarproblemet är enbart ett vuxenproblem. I detta fall är jag en vuxen som vill undersöka hur det ter sig med etnisk identifikation idag i våra svenska barnböcker.

Enligt SAB: kommitté (Sveriges Allmänna Biblioteksförning, *Bibliotek mitt i världen* 1998, s. 10) är mer än var tionde person som bor i Sverige född i ett annat land. Nu tretton år senare har den siffran ökat, enligt SCB (Statiska centralbyrån, 2010) var det 14,7% av landets befolkning som var utrikes födda. Det finns med andra ord många barn med annan etnicitet än svenskt i Sverige i dag.

Förhoppningsvis kan jag kasta lite mer ljus över hur barn med annat etniskt ursprung eventuellt kan få identifikation med böckernas berättelser och eller karaktärer och hur den i så fall skildras. Detta gäller också barn med svensk etnicitet, hur de får en person med annat etniskt ursprung, representerad för sig.

Sverige följer FN:s konventioner om barns rättigheter däri står det bland annat att läsa:

Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt. (Barnkonventionen, artikel 2:1)

Vidare står det att läsa att barn har rätt till utbildning där man bör få tillgång till den egna kulturella identiteten samt till språk och kulturer som skiljer sig från barnets egna (Barnkonventionen, artikel 4, 29: C, 31:1).

Som det nu idag ser ut i Sverige har det kommit en ny skollag som kommer att träda i kraft juli 2011. Förutom att man förtydligar skolans roll, lägger man också större vikt vid att förskolans pedagogik skall vara mer didaktisk och efterlikna skolan än mer, än vad den har gjort tidigare. I detta perspektiv är det intressant att se vad det är för böcker som representeras till förskoleåldern, det vill säga barn upp till sju års ålder och om FN:s barnkonvention artikel 4, 29: C, 31:1 genomsyrar litteraturen.

Mina intentioner var att undersöka etnisk identifikation i barnböcker, men jag fick problem med att hitta kategorin etnicitet. När jag sökte på detta ämnesområde inom barnbokslitteratur visade det sig att det inte var acceptabelt att kategorisera efter just denna specifika genre, vilket kan te sig märkligt år 2011 i ett multietniskt Sverige. Jag blev i stället hänvisad till kategori invandrare och flyktingar, vilket medförde att jag fick applicera mina tankegångar och analyser på ett inte lika optimalt material.

Med detta som bakgrund/ inledning kommer jag nu att ge mig i kast med denna C-uppsats.

2. Syfte och frågeställning

2.1 Syfte

Syftet med undersökningen är att analysera hur man gestaltar de bärande karaktärerna i berättelserna samt vilket berättelse man skildrar i dessa böcker, samt om detta egentligen har något med etnicitet och dess identifikation att göra.

2.2 Frågeställningar

Utan inbördes hierarki, då samtliga är lika viktiga för min undersökning.

- Vilka olika identifikationsmarkörer ges det läsande barnet i böckerna, som kan visa på att berättelsen skildrar människor med olika etniciteter?
- Hur gestaltas karaktärerna i berättelsen och vilken roll tilldelas huvudkaraktären?

- Vilken berättelse skildras och är det relevant för att en identifikation skall uppstå?

3. Tidigare forskning

Det finns inte så mycket svensk forskning på semiotiska, narratologiska aspekter och kritisk diskurs analys inom barnlitteratur. Staffan Thorson har gjort liknande studie i *Barnbokens invandrare: en motivstudie i svensk barn- och ungdomslitteratur 1945-1980*. Elina Druker har i sin avhandling *Modernismens bilder Den moderna bilderboken i Norden*, gjort en jämförande studie av barnlitteratur och illustrationer, där olika analyser och aspekter berör dessa områden. På de två först nämnda områdena är Maria Nikolajeva och Vivi Edström, tongivande i Sverige, de har gett ut flertalet böcker om barnlitteratur, bland annat har Nikolajeva gett ut *Barnbokens byggklossar* (2004) som jag kommer att använda mig av i denna uppsats.

4. Teori & Metod

Vi påverkas av ideologier medvetet eller omedvetet. Ideologier i sig, är en samling gemensamma, sociala övertygelser och åsikter inom en viss grupp människor. Vi lär oss tidigt vår egen familjs ideologier och sedan utökas vår kunskap om vilken sorts ideologi som råder inom vårt samhälle, kultur, region och land. Ideologier rör klass, etnicitet, politik, kultur, livsåskådning etcetera.

Under vår uppväxt sker det även en ideologisk påverkan ifrån olika mediala medel, bland annat i barnböcker. Det kan vara explicita försök till påverkan av en ideologi i en viss riktning, men många gånger kan det vara sublimt i texten och/eller bilden som tillhör texten.

För att kunna *se* vad de är för ideologier som författaren kan tänkas vilja påverka läsaren med, kan man via olika analyser få en större klarhet i, med vad berättelsen kan tänkas förmedla. Och även få svar på syftet med denna undersökning, som är att titta på hur man gestaltar personerna i berättelserna samt vilket narrativ man skildrar i dessa böcker och om detta egentligen har något med etnicitet och dess identifikation att göra.

Jag kommer att applicera tre olika analysmetoder på fem stycken barnböcker. Efter varje analys ges en sammanställning av analysen.

I narrativ Analys, kommer jag att analysera berättelsens struktur och karaktärernas egenskaper. Här kommer jag även att få en inblick i hur författaren framställer de olika karaktärerna. Maria Nikolajeva använder sig av bland annat två olika figurer för att beskriva berättelsers handlingar (Nikolajeva, 2004:57). Nikolajeva har inte benämnt dessa figurer med

namn och/eller ursprung, men de beskriver om berättelsen är progressiv och/eller episodisk. Både den progressiva och den episodiska handlingsmodellen bygger på hur de traditionella folksagorna, myterna och fabeln är uppbyggd. Det som kännetecknar en berättelse här är att händelseförloppet måste ha en början, mitt och ett slut. De flesta av dessa berättelser kan man kategorisera in i den klassiska poetiken. I den klassiska poetiken delar man upp berättelserna i komiska eller tragiska handlingsförlopp. I komisk handling går karaktären från en lägre status mot en högre status i en uppåtgående handling. I en tragisk handling sker det tvärtom, där karaktären antingen förlorar mot ödet eller mot sitt eget beteende. De flesta barnböcker bygger på den klassiska poetiken och har en komisk handling (Nikolajeva, 2004:51,54).

Den progressiva handlingen börjar med en exposition, där miljön och karaktärerna presenteras. Sedan följer förveckling och i förvecklingen sker det något som för berättelsen framåt och oftast höjs tempot upp här. Efter förvecklingen kommer det en kulmen och i kulmen sker det något avgörande som vänder berättelsen, oftast i en annan riktning. Därefter kommer upplösningen, här går berättelsen mot sitt slut och de eventuella problem eller kontroverser som uppstod i kulmen blir lösta här. I de traditionella folksagorna, myterna och fablerna, får huvudkaraktären antingen visdom, nya kunskaper och/eller skatter i slutet av berättelsen, dessa kan man sedan uttolka som sentenser och detta sker i koda.

Den episodiska handlingsmodellen bygger på den progressiva handlingsmodellen. En skillnad här är, att den episodiska handlingsmodellen hålls samman av enstaka handlingar och motiv utförda av samma personer. I en episodisk handlingsmodell kan man också relativt lätt se ett cirkulärt förlopp där utgångspunkten för berättelsen börjar i hemmet. Sedan kommer äventyr följt av hemkomst. Under äventyret sker olika förvecklingar och tempoväxlingar. Och även i en episodisk handlingsmodell kan man uttolka en sentens i slutet av berättelsen. Dessa två handlingsmodeller kommer jag att använda mig av i mina analyser utav barnböckerna för att försöka få fram vad det är för en berättelse man skildrar och vad man vill framställa i sentensen och hur man framställer karaktärerna.

Förenklat ser en progressiv handlingsmodell ut så här: Exposition -> Förveckling -> Kulmen -> Upplösning -> Koda.

Och en episodisk handlingsmodell ut så här: Tryggt -> Men -> Tråkigt -> Spännande -> Men -> Farligt -> Tryggt osv.

För att ytterligare få fram karaktärernas egenskaper kommer jag att analysera om de är statiska, dynamiska, runda, platta och eventuellt stereotyper. Detta gör jag för att se om författaren tilldelar några gemensamma egenskaper för att särskilja etniciteter. Och hur detta i så fall påverkar karaktärerna, berättelserna och i förlängningen läsarens eventuella förmåga

till identifikation och hur denna identifikation kan upplevas. Med statisk menas att karaktären inte förändras under berättelsens gång, medan en dynamisk karaktär gör det. Platta karaktärer har oftast enbart en egenskap och ibland ingen egenskap alls, medan runda har flera olika egenskaper. Exempel på en platt karaktär är att karaktären enbart är god, medan en rund karaktär både är god, stark och hänsynstagande. Platta karaktärers handlingar är också lätta att förutse, då de inte förändras under berättelsens gång. Stereotyp är en platt karaktär, vars egenskap är karakteristiskt och representativt för en viss grupp människor. En karaktär kan således vara både rund och statisk eller dynamisk samtidigt. Det vill säga att en karaktär kan ha flera olika egenskaper, men förändras inte eller förändras, under berättelsens gång. Det ligger inget värderande i begreppen statiska, dynamiska, runda, platta och stereotyp (Nikolajeva, 2004: 109-111). Narratologi är även intressant ur ett ideologiskt perspektiv, då författaren explicit och/eller implicit påverkar läsaren i en viss riktning.

Jag kommer att börja min narrativa analys med att sätta in olika betydelsefulla moment/händelser i antingen den progressiva handlingsmodellen eller i den episodiska handlingsmodellen. Därefter kommer jag att utveckla de olika faserna och försöka förklara vad som sker i dem. Exempel 1. Exposition: här introduceras huvudkaraktären Nils. Exempel 2. I expositionen sitter Nils och skrattar. Sedan kommer jag att fastställa de olika karaktärernas tillhörigheter och därefter förklara varför jag uppfattar dessa som jag gör. Exempel 3. Platt: Nils. Exempel 4. Nils är platt för att han skrattar åt allt och uppvisar inga andra känslor.

I semiotisk analys, kommer jag att använda mig av denotation, konnotation och ikon. Detta är intressant då man kommer åt eventuella underliggande budskap, som vid första anblick inte ter sig tydliga. Jag kan även via en semiotisk analys se hur författaren/illustratören framställer karaktärerna, deras eventuella kulturella tillhörighet, etnicitet och miljö. Och om karaktärerna och miljön framställs med specifika drag, har det någon påverkan på inställningen till berättelsen. Utifrån detta kan jag sedan dra slutsatser om det finns några gemensamma drag som särskiljer etniciteter, kulturella egenskaper och om dessa kan ses som identifikationsmarkörer. Kan sedan dessa identifikationsmarkörer i sin tur ge en identifikation för läsaren och hur i så fall kan de uppfattas.

Således, via en semiotisk analys kommer man åt både det denoterade, det vill säga grundbetydelsen och det konnoterade, det vill säga bibetydelsen och/eller association. Roland Barthes menar på att bilder går att tyda på fler sätt än ett, de är så kallat polysemiska, där i första hand illustratören försöker att hjälpa läsaren att avkoda bilden i förhållande till texten, som den är tänkt. Och i andra hand, avkodar läsaren bilden precis som den är, *denoterad*.

Problematik här, enligt Barthes, föreligger i att en teckning inte exakt kan återspegla verkligheten (Barthes, 1976: 114-130). Och i tredje hand det konnoterade, där man använder sig av tidigare erfarenheter för att kunna tyda bildens innebörd. Här kan det uppstå olika uttolkningar, beroende på vilket perspektiv läsaren vill och kan inta.

Ikon, index och symbol är definitioner som bygger på Charles Pierce teckenlära (Fiske, 1998:70). Där ikon står för vad bilden föreställer, index på vad bilden kan indexera till i verkligheten och symbol till vad bilden ger för associationer. Vare sig ikon eller symbol behöver likna sitt verkliga objekt, utan det är upp till läsarens egen tolkning. I denna uppsats kommer jag enbart att använda mig av ikon ifrån Pierce teckenlära för att beskriva vad som finns på bilden. Index och symbols motsvarighet får jag fram via en denotation och konnotations analys, som lämpar sig bättre att använda på mitt material.

Vid analys av färgbilder går det inte att undvika att även tolka färgernas eventuella betydelse, då de oftast förstärker känslan och budskapet av vad bilden vill förmedla samt vad berättelsen handlar om. Något som är vanligt i barnlitteratur riktat till små barn är just färgsättning av bilder med starka färger, då barn uppfattar samt uppskattar dessa bättre (Ryberg, 1991:75). Man vet att färger appellerar på olika sätt person till person, men det finns några övergripande faktorer av vad en viss färg kan symbolisera. Vissa färger är universella i hur de ska tolkas, men oftast handlar det om den kulturella kontexten av hur en färg ska och kan uppfattas. Karl Ryberg (1991) skriver om färg som tecken på makt och rikedom ” Roms kejsare bar helfärgad purpurtoa...Denna djupt rödvioletta kulör associerades med Jupiters värdighet och rang och var synnerligen kostsam att framställa” (Ryberg,1991:23). Med andra ord har rött i många tidsepoker associerats med makt och rikedom. Något annat som står att läsa är

Genom evolutionsbiologisk och kulturhistorisk påverkan har färgerna kommit att bli oerhört starka abstrakta symboler...Kulörta stimuli ger upphov till intensiva och känsloladdade associationer både medvetet och omedvetet. Detta gör dem idealiska för icke-verbala och transkulturella meddelanden. (Ryberg, 1991:81)

I kapitlet om färgernas hemliga liv finner jag denna lista som är baserad på encyklopedin *Vedas*, ca 2000 år f.kr. Karl Ryberg har moderniserat den gamla indiska färgterapi och lagt till fem stycken färger och han skriver också att ” ...färg i första hand påverkar våra känslor och instinkter. Därför är det näst intill omöjligt att med ord fånga färgernas djupare symbolik” (1991:100), lista se bilaga 11. Mot detta som bakgrund till mina egna tolkningar, vågar jag att ta mig friheten att tolka färgernas innebörd.

Jag kommer att börja min semiotiska analys med att placera in de olika synintryck och associationer som bilderna ger, sedan ger jag min tolkning av mitt synintryck. Exempel 5.

Ikon: Blått hav. Exempel 6. Det blå havet kan tolkas ge liv, då det finns fiskar i det. Därefter kommer jag att jämföra de två olika bilderna och ta ut specifika ord och/eller meningar som framkommit i den semiotiska analysen och sammanställa de i en tabell som jag sedan kommer att dra slutsatser från. Detta för att se om det återkommer gemensamma drag mellan de olika böckerna.

I kritisk diskurs analys kommer jag att titta på propositioner, inferenser, modaliteter och perspektiv. Detta är intressant, då dessa bland annat kan tydliggöra författarens intentioner med berättelsen. Kritisk diskurs analys kan också hjälpa mig med att se hur man framställer etnicitet, kultur, miljö och eventuella identifikationsmarkörer kan träda fram, genom eventuella påståenden och/eller slutsatser. Dessa eventuella påståenden och slutsatser kan i sin tur ge en markör om vad det är för bakomliggande ideologi som finns. Utifrån detta kan jag sedan tolka om och hur en etnisk identifikation eventuellt kan uppstå kontra tolkas.

Enligt Teun A van Dijk, är en kritisk diskurs analys ett hjälpmedel för att kunna se och uppmärksamma olika maktstrukturer och ideologier i ett samhälle. En viktig del enligt van Dijk, är att se hur detta påverkar en social reproducering genom diskurs. Och om vi vill förstå denna sociala reproducering, måste vi undersöka strukturerna, både de explicita och de implicita (van Dijk, 2000:4)

If ideologies are the basic beliefs shared by groups, we need to locate them in what we have just defined as social memory, alongside with social knowledge and attitudes. Indeed, we shall assume that ideologies are the basis of the social memory shared by groups. Thus, because within the same society or culture there are many ideologies, we need to restrict ideologies to groups or social movements. That is, unlike common ground knowledge, ideologies are not sociocultural, and cannot be presupposed to be accepted by everyone. On the contrary, as is the case for attitudes, ideologies typically give rise to differences of opinion, to conflict and struggle. Yet, the same 'ideological group' may be defined precisely by the fact that its members share more or less the same ideology, as is the case for socialists, feminists or anti-racists as groups. There are of course sub-groups with variants of the general ideology, and individual members of a group may again have individual opinions on certain issues. (van Dijk 2000:14)

Således, genom en kritisk diskurs analys kan underliggande attityder, normer, värderingar och strategiska uttryck komma, fram och vice versa. Propositioner är intressanta då de explicit förmedlar och/eller uttrycker en tanke eller en åsikt, som både kan vara sann och falsk.

Propositioner kan vara både explicita och implicita i en text. Genom propositionerna får man också fram det implicita, inferenserna, det vill säga vilka slutsatser man som läsare kan dra ut, genom att läsa mellan raderna i texten. Dessa i sin tur kan förmedla något helt annat än vad man som läsare vid första anblick ser och tycker sig tro att författaren vill förmedla. van Dijk skriver också "...Information som porträtterar oss i ett negativt ljus (eller de andra i ett allför positivt ljus) tenderar att förbli implicit, inte ett ämne, dolt, vagt och föga detaljerat..." (van

Dijk, 2000:88) Något annat jag valt att undersöka är modaliteter, här hjälper dessa till att förstärka eller försvaga propositionerna. Hellspong och Ledin skriver om relationen mellan modaliteter och propositioner, där de menar att propositionen påverkas beroende av modalitetens art. Antingen blir propositionen faktisk eller icke- faktisk (Hellspong, Ledin, 1997: 133), med andra ord sann eller falsk.

Jag kommer att börja min kritiska diskurs analys med att visa på alla de olika propositioner, inferenser, modaliteter och perspektiv jag finner i texten, så som jag har uppfattat dem. Sedan kommer jag att utveckla och förklara hur jag tolkar dessa. Exempel 7. Modaliteter: kanske, ganska. Exempel 8. Modaliteterna förstärker tveksamheten i propositionen.

5. Material

5.1 Materialbeskrivning

- *Tutu och Tant Kotla*, Grähs, 2006. Bilderbok. Tutu är tidningsutbärare, som under sin dag blir insläppt hos tant Kotla på fika. De två har vuxit upp på olika håll i världen och de berättar varsitt barndomsminne för varandra. Denna bok kommer att benämnas text 1, bild 1 och bild 2.
- *Hassan och hans färger*, Hoffman, 2002. Bilderbok. Hassan är ett flyktingbarn som färgats av kriget. Hassan och hans familj har flytt till Sverige. Denna bok kommer att benämnas text 2, bild 3 och bild 4
- *En märklig man*, Letén, 1998. Bilderbok. En man flyttar in i den lilla staden. Mannen varken ser ut eller går som invånarna. Invånarna upplever mannen som märklig. Denna bok kommer att benämnas text 3, bild 5 och bild 6
- *Gogos vita barn*, Lindgren, 2007. Bilderbok. Pelle blir strandsatt på medelhavs ö och blir vän med apan Gogo. Gogo hade aldrig sett ett vitt barn förut. Denna bok kommer att benämnas text 4, bild 7 och bild 8
- *Baddräkten*, Storck, 2004. Kapitelbok. Somaliska Fadumahs föräldrar tillåter inte att hon badar tillsammans med sina klasskamrater. Fadumah får hjälp och tillslut lär hon sig att simma. Denna bok kommer att benämnas text 5, bild 9 och bild 10

5.1.2 Materialets bakgrund

Jag har slumpmässigt valt ut fem stycken barnböcker, ålderskategori två år till sju år. Varför dessa böcker är slumpmässigt utvalda beror på att jag vill försöka ha en så objektiv inställning

som möjligt. Dessa barnböcker finner man under kategorin invandrare och flyktingar, som *Barnbokstipset* (BTJ, 2008) rekommenderar för läsning riktat till barn i åldrarna tre år och upp till sju år. *Barnbokstipset* beskriver dessa böcker bland annat med: ”En finurlig bok om rasism, utanförskap och tolerans...” samt ”... som på ett lågmält och varmt sätt skildrar hur det kan vara att komma från en annan kultur till en annan.” (BTJ, 2008,s.24,25).

5.1.3 Avgränsningar i materialet

Jag kommer inte att göra en semiotisk analys på hela materialet, utan jag kommer att välja ut två sidor med bilder från varje bok, som jag anser representerar bokens intentioner, så som jag uppfattar det. I den semiotiska analysen kommer jag inte att analysera texten, som finns med på bild 4.

6. Analys

Min utgångspunkt i analysen är att jag är kvinna i yngre medelåldern och jag är svenskfödd. Jag har barn och har därmed läst många barnböcker genom åren, och jag har även under mina år, kommit i kontakt med andra kulturer. Detta kan givetvis påverka min tolkning i analyserna. Jag är också medveten om att min erfarenhet och bakgrund kan färga mina tolkningar och att någon annan kanske inte alls uppfattar det på samma sätt, men min intention är att vara så objektiv som möjligt i analyserna.

6.1 Analys text 1

6.1.1 Narration

Tutu och Tant Kotla (Grähs, 2006). Texten bygger på en progressiv handlingsmodell. Där utifrån normalt tillstånd sker en utveckling via förveckling, som går mot kulmen till slutet.

EXPOSITION: Tutu bär ut tidningar varje söndag. Tutu vill mycket hellre köra buss. Han delar ut hundra tidningar i hundra brevlådor i höghus med höga trappor.

FÖRVECKLING: Kommer god doft ur en brevlåda. Tant Kotla har kokat kaffe. Hon bjuder in Tutu. KULMEN: Tutu och Tant Kotla har kul. De berättar varsitt barndomsminne.

UPPLÖSNING: Tutu tackar för kaffet och går. Tutu är glad och tycker att det är ganska kul att bära ut tidningar. KODA: Möte med andra kulturer är berikande.

Denna berättelse bygger på den klassiska poetiken. Först blir vi presenterade huvudkaraktären Tutu, samt var scenerna kommer att utspela sig i *expositionen*. Det vi får veta är bland annat att det är söndag, vilket för många är förknippat med helgdag. Vi får även

veta att denna berättelse kommer att utspela sig i ett höghusområde, men vi får inte veta i vilken stad. Och vi vet att huvudkaraktärens arbete är att bära ut tidningar, men enbart på söndagar. Tempot är lugnt och i *förvecklingen* trappas berättelsens tempo upp lite grann med att man introducerar en god doft, vilket i sig kan ge associationer till hembakade bullar och den trivsamt detta i sin tur ger. Bifiguren Tant Kotla introducera även här. Tant Kotla är en snäll tant som bjuder in huvudfiguren Tutu på fika. I *Kulmen* höjs tempot upp ytterligare med att de utbyter berättelser om sina barndomsminnen samt att de har kul ihop. Därefter sker det en naturlig *upplösning*, Tutu tackar för kaffet och går. Här kan man tolka att fikat är slut och/eller lektiden är slut för denna dag och att Tutu måste fortsätta att arbeta denna söndag. *Kodan* kan uttolkas som sedelära eller sensmoral. Här är det Tutus konstaterande att han har blivit glad över mötet med tant Kotla och den nya gemenskap som har uppstått, både över generationer och i kulturer. Dramaturgin kan liknas vid en komedi, på så vis att här är allt trevligt och det avslutas med trivsamt, utan att några tråkiga förvecklingar sker.

6.1.1.1 Statiska, dynamiska, runda, platta, stereotyper (karaktärer)

Statiska: Tant Kotla. Dynamiska: Tutu. Platta: Tant Kotla, Tutu. Runda: -. Stereotyp: Tant Kotla, Tutu

Huvudkaraktären Tutu är både dynamisk och platt. Dynamisk för att han genomgår förändring om än först i slutet av berättelsen, då han kommer till insikt om att hans arbete är ganska bra och att det är roligt att träffa nya människor. Platt är Tutu, för att han under berättelsens gång visat upp samma sidor hela tiden, antingen bär och går Tutu eller så är han förvånad och glad samtidigt som han tänker. Tutu är god genom hela berättelsen, men uppvisar lite avund i början på ett annat yrke.

Bifiguren Tant Kotla är statisk. Här sker det inga nya insikter och Tant Kotla visar på en gång vilka sidor hon har och de förändras inte genom berättelsen. Tant Kotla är både god och misstänksam. Stereotyper är de båda då de håller sig inom könsrollerna i sina barndomsminnen. Tant Kotla bär klänning och leker med dockor. Tutu bär byxor och sparkar boll.

6.1.2 Semiotisk analys

Bild 1. Ikon: Tre stycken små barn, varav en är pojke och två är flickor, lekandes med en röd boll. Ett litet äldre barn hjälper till med hushållssyssla under överinseende av kvinna. Kvinnan har virat tyg runt sitt huvud och bär klänning. Flickorna bär också klänning. Pojken bär byxor och en t-shirt. Ett litet barn sitter tillsammans med äldre man på en bänk, framför en hydda.

Den äldre personen bär ett stort tygstycke runt sina axlar, samt håller i en stav. Tre vita getter varav en är fastbunden vid påle. Tre korgar och en stor gryta omgivna av träkvistar. Enstaka träd och berg finns i bakgrunden. Alla personer på bilden är mörkhyade och deras irisar är svarta. De har breda rosa läppar och krulligt hår. Deras kläder går i klara färger såsom rött, blått, gult och vitt. Hyddan, bergen, marken och träden går i olika bruna nyanser med lite inslag av kakigrönt.

Denotation: Av färgerna och den karga naturen samt enbart mörkhyade personer kan man tolka att det är en plats som inte finns i Sverige. Att det finns olika åldrar på personerna på bilden kan indikera på att det är ett generationsboende.

Konnotation: Den enkla hyddan och avsaknad av materiella ting kan tyda på fattigdom. Träkvistarna och grytan samt det lite äldre barnets syssla, kan symbolisera att maten tillagas utomhus och att getter har man för husbehov och inte som sällskapsdjur. De lekande barnen och de klara färgerna som kontrast till de i övrigt sobra färgerna kan symbolisera glädje och kraft.

En bred tolkning utav bilden ger, att kvinnor utför hushållssysslor och bär klänning och det är varmt och torrt i andra länder. Man bor enkelt och har inga materiella resurser, detta kan medföra att man tillagar maten utomhus. Det finns fattigdom, men man kan vara glad ändå. De klara färgerna kontrasterar starkt till de mörkhyade personerna vilket förstärker deras hudton. Människor i andra länder har krulligt hår, svarta ögon och breda rosa läppar. Att den äldre mannen bär ett stort tygstycke runt axlarna samt håller i en stav kan liknas vid en konung med mantel och spira, vilket i sin tur ger associationer till makt. Det vill säga att makten i andra länder innehar mannen. Ett generationsboende kan tolkas som att i andra länder tar man hand om de sina i hemmamiljö, även när de har blivit gamla samt att man hyser respekt för varandra.

Bild 2. Ikon: Tre stycken små barn, varav en är pojke och två är flickor, ståendes i en vattenpuss lekandes med barkbåtar. En utav flickorna håller i en docka. Längre bak i bilden finns en kvinna som håller en korg samt en man som kör häst och vagn lastad med ved. Sex stora byggnader för boende finns med i bakgrunden. Vassrör, grästuvor och träd finns också på bilden. Tre hönor och en tupp står bredvid till vänster om barnen. Kvinnan har sjalett. Kvinnan och flickorna bär klänning samt förkläde. Pojken bär kofta, kortbyxor och mössa med öronlappar. Mannen bär långbyxor, tröja och keps. Alla personer på bilden är ljushyade och deras irisar är klarblåa. Flickorna bär flätor med synlig mittbena. De har smala röda läppar. Deras kläder går i pastelltonade färger såsom blått, grönt och lavendel. Färgerna blått,

grönt och lavendel genomsyrar hela bilden förutom vissa inslag av vitt, som bland annat dockans klänning.

Denotation: Färgerna, byggnaderna, mössorna och de ljushyade barnen kan indikera på en plats i Sverige. Av djuren att döma kan de indikera på att detta är ett bondesamhälle.

Konnotation: De många byggnaderna kan tyda på antingen en lite by eller en rik bonde. Att flickan håller i en docka samtidigt som de leker med barkbåtar kan tolkas som att barnen här, inte behöver utföra några arbetssysslor. Att de tre barnen leker medan de vuxna utför sysslor kan symbolisera barnens rätt till att vara just barn. De genomgående pastellfärgerna i blått, grönt och lavendel kan symbolisera glädje och harmoni. Även de frigående hönsen och tuppen, kan symbolisera harmoni.

En bred tolkning av bilden ger, att medan de vuxna utför arbete tillåts barnen att leka. De bor också i stora byggnader. Här kan detta tolkas som att det finns tillgång till materiella ting och att det finns tid, både för arbete, lek och för vila. Kvinnor utför hushållssysslor och bär klänning. Det kan vara både varm och kallt i detta land, vilket mössorna och klänningarna indikerar på. De pastelltonade färgerna förstärker den ljusa hudtonen hos personerna. Människor har välordnade frisyrier, blåa ögon och smala röda läppar. Att det är en man som framför hästen med vedlasset kan tolkas som att mannen i detta land är stark och kraftfull, då han lyckats att tämja detta djur till en dragare. Det är lugn och harmoni som råder i detta land, vilket man kan uttolka av den pastelltonade skalan.

6.1.2.1 Tabell

Vid första anblick ser bilderna väldigt lika ut. Ställer man dem mot varandra baserat på analyserna och lyfter fram specifika ord och/eller meningar får man följande:

Bild 1	Bild 2
Mörkhyade och deras irisar är svarta	Ljushyade och deras irisar är blåa
De har breda rosa läppar och krulligt hår	De har smala röda läppar och är välfriserade
Alla kvinnor bär klänning	Alla kvinnor bär klänning
Barn leker	Barn leker
Torrt och varmt	Växlande årstider
Mannen har makt	Mannen stark och kraftfull
Kvinnor utför hushållssysslor	Kvinnor utför hushållssysslor
Färgstarka och glada	Harmoniska och glada

Hydda	Hus
-------	-----

Det man kan uttolka av tabellen ovan, är att båda bilderna segmenterar stereotyperna manligt och kvinnligt i olika kulturer, samt att man anspelar på den tidigare klassiska synen på exotismen, som fanns i väst under början av 1900 talet ”den glada vildingen”.

6.1.3 Kritisk diskurs analys av text 1

Värdeord negativa: Bär, går runt, tråkigt, bära ut, höga, höga, hundra, hundra, bakom, lurar, hettan, höga, torra, svämmade över.

Värdeord positiva: God doft, bjuder in, förvånad, glad, snälla, bjuder, kul, sparkade boll, seglade, tack, kul, träffade.

Modaliteter: Ganska, hellre, ganska.

Propositioner: Att bära ut tidningar är både jobbigt och tråkigt. Att köra buss är roligare. Att man bara ska bjuda in de som ser snälla ut. Att man kan ha roligt med människor ifrån en annan generation än en själv. Att det är varmt och torrt i andra länder. Att det kan regna mycket på våren. Att man ska tacka för något man fått samt säga hej då när man skils åt.

Perspektiv: Går från ett utifrånperspektiv till ett inifrånperspektiv för att sedan växla mellan dessa två perspektiv. Inferenser: Det är ovanligt att bli inbjuden hos någon som bor i ett höghus. Att folk som bor i höghus står bakom sina dörrar och lurpassar. Att man kan ha roligt med andra människor oavsett människans etnicitet. Barn leker även i andra länder, så det är ingen skillnad på var man bor i världen, alla barn tycker om att leka. Att man ska vara väluppfostrad och artig.

De finns några fler negativa värdeord än det finns positiva värdeord. Modaliteterna förstärker de negativa värdeorden. Detta tenderar till att dra ned glädjen i berättelsen och för huvudkaraktärens inställning till sitt arbete. Propositionerna: *att bära ut tidningar är både jobbigt och tråkigt* samt *att köra buss är roligare*, förstärker ytterligare känslan av att vara tidningsutbärare, är inget bra yrke. De positiva värdeorden förstärker känslan av att leka tillsammans är kul. Propositionerna överlag är av upplysande- och uppfostrande karaktär. Inferenserna anspelar på både fördomar och eventuell rädsla för det annorlunda. Inferenserna verkar också i ett pedagogiskt syfte, då de tenderar till att lära ut underförstått, att man ska vara försiktig gentemot människor man inte känner och samtidigt så ska man inte vara rädd för människor med annan etnicitet.

7. Analys text 2

7.1 Narration

Hassan och hans färger (Hoffman, 2002). Texten bygger på en progressivhandlingsmodell. Där utifrån normalt tillstånd sker en utveckling via förveckling, som går mot kulmen till slutet. Avgränsning: jag kommer enbart att ta med huvudkaraktären och de viktigaste bifigurerna, Hassan, fröken och tolken, då det i denna bok finns flera bifigurer i periferin av berättelsen.

EXPOSITION: Hassans första skoldag i Sverige. Hassan blir presenterad för klassen av sin fröken. Han är inte van vid att ha lektioner inomhus och rasten ute är kall och fuktig. Hassan förstår inte språket. **FÖRVECKLING:** Hassan ska måla en bild, något han aldrig har gjort tidigare. Hassan målar av sitt hus och sin familj samt deras djur i klara färger. Fröken ger Hassan beröm. **KULMEN:** Hassan målar över sin bild med minnen ifrån kriget. Fröken tycker att Hassan förstört bilden. Hassan förstår inte varför, för han förstår inte språket.

UPPLÖSNING: Tolk hjälper Hassan och fröken att förstå varandra. Hassan berättar om sin familjs flykt till Sverige. Fröken förstår nu varför Hassan målade över sin bild. Hassan målar ny bild med klara färger föreställande hans tidigare hem, men nu är inte familjen med. Hassan är glad. Bilden sätts upp på väggen i det nya hemmet. Hassan upptäcker att det nya hemmet är fyllt med färger. **KODA:** Det är inte lätt att komma till ett nytt land.

Denna berättelse bygger på den klassiska poetiken. Först introduceras huvudkaraktären Hassan, samt var scenerna kommer att utspela sig i *expositionen*. Vi får veta att det är Hassans första skoldag och att han kommer ifrån Somalia. Vi får också veta att Hassan inte förstår det svenska språket och att han är van vid att ha lektioner utomhus, men att här i Sverige, fungerar det annorlunda. Tolkning här kan vara att man vill visa att det finns kulturella skillnader mellan Sverige och i detta fall Somalia. Bifiguren fröken introduceras här.

Förvecklingen börjar i ett lugnt och trivsamt tempo. Hassan ska måla sin första bild. Han får beröm av sin fröken för de vackra klara färgerna. Här kan man tolka det som att där Hassan kommer ifrån, målar man aldrig bilder och/eller finns det inte materiella tillgångar för att kunna måla bilder. Frökens beröm kan man tolka som att i Sverige har vi en bra barnpedagogik. *Kulmen* kommer ganska abrupt i och med att Hassan målar över sin bild med minnen ifrån kriget. Frökens beteende här, när hon tycker att Hassan förstört sin bild, blir känslomässigt starkt. Tolkning här blir att vuxna inte förstår, när ett barn mår dåligt.

Upplösningen inleds med att Hassan får en tolk, som hjälper till med språkförbistringarna, här blir tolkningen att samhället hjälper flyktingar. Efter att Hassan fått prata ut, gör han en ny

bild. Denna bild är glad. Tolkning här är att det alltid känns bättre när man blir förstådd och lyssnad på. Att Hassan i den nya bilden uteslutit sin familj kan tolkas som att han vill öppna upp för nya vänner och ny kultur. Även Hassans hem har blivit färggladare och öppnare i slutet av upplösningen. Tolkning här kan vara att Sverige är ett bra land att bo i. *Koda* kan uttolkas som att vi ska hjälpa varandra och att vi måste visa förståelse för andra etniciteter.

7.1.1 Statiska, dynamiska, runda, platta, stereotyper (karaktärer)

Statiska: Fröken, tolken. Dynamiska: Hassan. Platta: Fröken, tolken. Runda: Hassan.

Stereotyp: -

Fröken och tolken är både statiska och platta, de förändras inte. Fröken är god och vill väl genom berättelsen och när hon inte själv kan, tar hon till en hjälpare, tolken. Hassan å sin sida, är både dynamisk och rund. Vi får följa hans olika sinnesstämningar och acklimatisering i berättelsen. Från att Hassan har varit en sorgsen flyktingpojke, till en mer integrerad och glad skolpojke.

7.1.2 Semiotisk analys

Bild 3. Ikon: Mörkhyad pojke med svart hår och grön skjorta sitter på stol vid bord. Pojkens ögon är nedslagna, men man kan ana att de är svarta. Pojkens läppar är fylliga och beige färgade. Pojkens högra pekfinger pekar på bild, som ligger på bordet framför honom. Bilden är rikligt färgsatt. Det finns ett hus, en sol, olika streckgubbar i olika kulörer och en katt. En utav streckgubbarna är markant större än de andra och den är svart. Tillvänster om pojken sitter det en ljushyad kvinna med gult hår och rosa tröja. Man kan inte se kvinnans ögon. Kvinnans läppar är smala och rosa. Hon sitter framåtlutad och vilar sitt huvud i högra handen. Ingen utav dem ler, de ser sorgsna ut. Bakom de två kan man ana en tavla på en vägg. Väggen och tavlan är suddigt målade i pastelltoner. Pojken, kvinnan och bilden är i klara färger.

Denotation: Personernas positioner och sorgsna miner, indikerar på att det rör sig om något som är svårt att visa och/eller att berätta.

Konnotation: De starka färgerna i bilden kan symbolisera starka upplevelser och känslor. Att pojken bär grön skjorta kan ge associationer till militären och kan symbolisera det arv han bär med sig efter sina upplevelser. Att den svarta streckgubben är markant större än de andra streckgubbarna kan symbolisera hot. Pojkens högra pekfinger pekandes på bild, kan symbolisera att vi kan sätta fingret på vad som är fel om vi har mod. Kvinnans lutande position kan symbolisera uppgivenhet.

En bred tolkning av bilden kan vara att barn med annan etnicitet bär på svåra upplevelser. Det krävs att vi vuxna orkar lyssna på dem. De klara färgerna förstärker kontrasten mellan hudtonerna och även den klyfta man kan ana, mellan de olika kulturerna, då det råder fred i ett land medan det pågår krig, i ett annat. Att även vuxna kan känna sig uppgivna och att de inte alltid är de som är de starkaste, blir tydligt i denna bild, då de ställs inför barn som har drabbats av svåra händelser. Att pojken och kvinnan är i klara färger ger associationer till att komma till insikt. Här i denna bild, blir det tydligt med vad som pågår ute i världen.

Bild 4. Ikon: Två mörkhyade personer. En glad pojke med stort vitt leende, svarta ögon och svart hår. Han bär en grön tröja. Pojken håller upp en bild föreställandes ett vitt hus, gul sol, tre stycken vita getter, ett träd och en orange katt. Kvinnan tittar på pojken och ler ett vitt stort leende, man kan ana att hon har svarta ögon. Hon bär en röd hajab (huvudbonad) och håller sin vänstra arm om pojken. Bakgrunden är målad i grönt, blått och gult.

Denotation: Att kvinnan bär hajab och att de är mörkhyade indikerar på att de har en annan etnicitet än svenskt.

Konnotation: De glada leendena och den uppvisade bilden, kan symbolisera stolthet att ha överkommit något stort. Kvinnans vänstra arm om pojken och att hon tittar på honom, symboliserar både kärlek och stolthet. Den röda hajaben, kan symbolisera kraft. De klara färgerna kan symbolisera livslust.

En bred tolkning av bilden kan vara att barn som kommer till Sverige och får hjälp, mår bra. Att kvinnans vänstra arm ligger om pojken, kan visa på, att även hon är öppen för den nya kulturen, då hon inte stänger ute oss som ser på bilden. Bilden visar, att kvinnor är stolta över sina barn oavsett vad de målar eller i vilket land de befinner sig i. Med glädje och kärlek övervinner man allt.

7.1.2.1 Tabell

Bilderna är lika på så sätt att det finns en kvinna, en pojke och en bild. Bild 3 visar den övermålade bilden och bild 4 den ny målade bilden. Ställer man dem mot varandra baserat på analyserna och lyfter fram specifika ord och/eller meningar får man följande:

Bild 3	Bild 4
Mörkhyad och sorgsen	Mörkhyade och glada
Fylliga beige färgade läppar	Stora vita leenden
Ljushyad kvinna med gult hår	Kvinna med röd hajab
Barn mår dåligt	Barn mår bra

Krig	Fred
Övermålad bild	Ny bild
Grön skjorta	Grön tröja
Färgstarka och uppgivna	Harmoniska och glada
Slutna ögon	Öppna ögon

Det man kan uttolka av tabellen ovan, är att innan man har fått rätt hjälp och lever med krigsupplevelser mår man dåligt. När man väl har talat ut och blivit förstådd, mår man bra, men att minnena fortfarande finns kvar om än bleknade. Man kan även tolka ut en lycka med att vara i ett nytt land, utan krig.

7.1.3 Kritisk diskurs analys av text 2

Värdeord negativa: Inte hemma, för varmt, tvungen att stanna, huttrade, kalla, fuktiga, förstod inte, var jobbigt, några få, inte åt, inte visste, aldrig gjort, inte klar, lågor, murrigt, gevär, svarta kulor, målade över, förstört, synd, förstod inte, ledsen, nej, ville inte, ledsen, lämna kvar, oväsentet, lågorna, kulorna fruktansvärda lukten, eld, blod, soldaterna, gömde, utom, inget, inte, grät, inte, kallt, stå i kö, stal, försvann, blev rädd, bomber, inte glad, kallt, grått, grå, blev kvar, tårar, inga, inga lågor, kulor, inte.

Värdeord positiva: Ny, bästa, känna sig hemma, vänliga, log, hej, gav, leende, utan moln, tillsammans, vacker, vackra, klara färger, ny bild, hej, hjälpa, myshörnan, min familj, min katt, min katt, att köpa, ny bild, spelade fotboll, målade ny bild, lyste klart, hade lyckats, bröt solen igenom, ny katt, nya orden, lärt sig,

Modaliteter: Minsta, verkade,

Propositioner: Det är kallt och fuktigt i Sverige. Barnen i Sverige är vänliga. Det är jobbigt att inte kunna det svenska språket. Maten i Sverige är annorlunda. man målar inte bilder i Somalia. Bilder är vackra som är glada. Man får tolk om man inte blir förstådd. Det är hemskt att vara i krig. Resan är lång och mödosam till Sverige. Det är grått i Sverige. Det kan bli bra att leva i Sverige.

Perspektiv: Går från ett utifrånperspektiv till ett inifrånperspektiv för att sedan växla mellan dessa två perspektiv.

Inferenser: Det är jobbigt att komma till en ny klass oavsett etnicitet. Somalia är ett varmt land. Det är svårt när man inte kan det nya språket och därför bör man lära sig det. Det finns fattigdom eller okunskap i Somalia. Man behöver hjälp när man kommer till ett nytt land. Krig sätter djupa spår i själen och att barn drabbas hårt. Trots mödosam resa är det värt att komma till Sverige. Bara man talar om det som är svårt, mår man mycket bättre sen.

De finns nära dubbelt så många negativa värdeord än det finns positiva värdeord. Den tolkning man kan göra här, är att det är ett svårt ämne som tas upp i denna berättelse, så då behöver man förstärka detta, för att läsaren ska kunna till sig ämnet. Samtidigt så i slutet av berättelsen förekommer de flesta positiva värdeorden. Här kan det tolkas som att man vill få fram att det kan sluta väl. Modaliteterna är få, vilket kan tyda på att de som har skrivit berättelsen vill få fram att de kan vad de skriver om. Propositionerna: *Det är hemskt att vara i krig och resan är lång och mödosam till Sverige samt det är jobbigt att inte kunna det svenska språket* skapar en större förståelse för läsaren hur det kan vara att komma från ett annat land. Överlag fungerar propositionerna som upplysningar och som igenkänningsmarkörer. Inferenserna överlag förstärker känslan av att som barn behöver man extra hjälp när man kommer till ett nytt land. Inferenserna: *Somalia är ett varmt land och trots mödosam resa är det värt att komma till Sverige* kan tolkas som att man vill visa på, att även om man bor i ett fint land, måste man ibland flytta till ett annat land, för att kunna leva och må bra, även om det känns svårt. Detta i sin tur, kan skapa större förståelse för barn som kommer till Sverige, från ett annat land.

8. Analys text 3

8.1 Narration

En märklig man (Letén, 1998). Texten bygger på en progressiv handlingsmodell. Där utifrån normalt tillstånd sker en utveckling via förveckling, som går mot kulmen till slutet.

EXPOSITION: En vanlig stad. I staden bor det förnuftiga ljusgröna människor. De går baklänges och säger adjö när de hälsar på varandra. De har en orvkiosk. FÖRVECKLING: En märklig man flyttade in. Han var skär och gick framlänges. Ingen i staden ville prata med den skära mannen. Den skära mannen var ensam. Människorna i staden tyckte att han var märklig. KULMEN: Den skära mannen försökte bete sig som de andra, men alla de andra tyckte fortfarande att han var märklig. Den skära mannen lämnade staden. Han flyttade hem till sin stad, där det fanns en korvkiosk. UPPLÖSNING: Han tyckte det var skönt att vara hemma igen. Mannen fick se en ensam och ledsen ljusgrön man. Han bemötte den ljusgröna mannen, som han lärt sig i den andra staden. De blev vänner och åt orv tillsammans. KODA: Även om man tar seden dit man kommer, är det inte säkert att man passar in.

I *expositionen* får vi veta att berättelsen tar sin början i en vanlig stad. Det ovanliga här för läsaren är att människorna är ljusgröna och att de har en orvkiosk. De säger även saker tvärtemot vad som är brukligt och går baklänges, fastän de är förnuftiga. Tolkning här kan

vara att man vill visa på en omvänd situation och samtidigt få uppmärksamhet på ämnet som indirekt uppfattas i bokens titel *En märkelig man*. I *förvecklingen* introduceras huvudkaraktären som är skär och inte ljusgrön. De som bor i staden uppfattar den nyinflyttade mannen som märkelig. Tolkning här kan vara att allt som är annorlunda, kan ses som ett hot. Mannen blir ensam och ledsen. Tolkning här är att man lätt kan hamna i utanförskap, om man är annorlunda. I *kulmen* trappas allvaret upp. Även om den skära mannen försöker att göra allt för att anpassa sig till de här människornas kultur blir han inte insläppt i den. Tolkning här kan vara att många människor är fördomsfulla till främmande kulturer och allt som är annorlunda. Mannen flyttar hem igen. Detta kan tolkas som ett misslyckande i integrationen. Det som sedan sker i *upplösningen*, att mannen tyckte att det var skönt att komma hem kan tolkas som att man mår bäst när man är i sin egen kultur. Att den skära mannen sedan hjälper en ljusgrön man och blir vän med honom, kan tolkas som att den skära mannen är öppen för olika kulturer och att han omedvetet eller medvetet acklimatiserat sig, till två olika kulturer. Tolkning av *koda* här är att den bygger på en etisk princip som återfinns inom de flesta religioner och andra filosofiska och etiska läror: man ska behandla andra, som man själv vill bli behandlad. Vilket i sig, kan tyda på att människorna i staden inte är etiska.

8.1.1 Statiska, dynamiska, runda, platta, stereotyper (karaktärer)

Statiska: Ljusgröna människor. Dynamiska: Skära mannen. Platta: Ljusgröna människor.

Runda: -. Stereotyp: Ljusgröna människor

De ljusgröna människorna blir här både statiska och platta. De sker ingen förändring attitydmässigt och/eller insiktsfullt hos dem. Utan man uppfattar dem som fördomsfulla, inskränkta och rädda. Detta i sin tur kan även ses som stereotyp av vad rasism oftast innebär. Den skära mannen är dynamisk i detta fall genom att han försöker att acklimatisera sig, men misslyckas. Trots misslyckandet tar han med sig sina insikter, nya synintryck och använder dem i sin hemmiljö.

8.1.2 Analys Semiotisk

Bild 5. Ikon: En glad rundlätt man. Han har ett runt ansikte och hans hudfärg är skär. Han bär en blå kavaj, vit skjorta, gula byxor, orange fluga och bruna skor. Han bär på en gul resväska och han går på en gata. Till vänster om mannen löper det en orangefärgad tegelhusvägg. Det finns ett gult fönster och en gul dörr i husväggen. Ett långsmalt huvud sticker fram ut ur dörren. Personen som sticker ut huvudet, har ljusgrön hudfärg, uppspärade ögon, gapar och ser rädd ut. Bakom mannen ser man ett par brunklädda byxben och ett par bruna stövlar.

Skorna pekar inåt med tårna. Bakom mannen finns det en svart hund med uppspärrade ögon. Till höger om mannen finns det två personer. Båda har ljusgrön hudfärg, långsmala ansikten, gapar och har uppspärrade ögon. De ser rädda ut. En utav dem ser man den vänstra armen på. Personen bär gul tröja och fingrarna spretar åt alla. Bildens färger är klara och går i olika nyanser av gult, blått, grönt, brunt och vitt.

Denotation: De uppspärrade ögonen och tårna som pekar inåt samt den spretande handen, kan indikera på att det finns ett hot. Att hotet är annorlunda och kommer utifrån indikerar den avvikande skära personen.

Konnotation: Att mannen är glad och bär på en resväska kan symbolisera äventyr, utveckling och inre resa. De uppspärrade ögonen, tårna som pekar inåt samt den spretande handen, kan symbolisera främlingsfientlighet. Den gröna hudfärgen kan också symbolisera illamående.

En bred tolkning av bilden är, när någon med annan etnicitet kommer till en ny kultur, kan det uppstå kontroverser. Det kan ses och upplevas som ett hot till den egna kulturella identiteten. Tolkning av ovanstående bild kan ses som att människorna är unisont enade i sin rädsla. Något som kan förstärka denna känsla är att även djuren är rädda.

Bild 6. Ikon: En rundlätt man. Han har ett runt ansikte och hans hudfärg är skär. Han ser undrande ut. Han bär en blå kavaj, vit skjorta, gula byxor, orange fluga och bruna skor. Han går på en gata. Till vänster om mannen finns en parkbänk. På parkbänken sitter en rundlätt man. Han har ett runt ansikte och hans hudfärg är grön. Han bär en brun kavaj, vit skjorta, orange byxor, grön fluga, orange hatt och bruna skor. Han är ledsen och hans fötter pekar inåt. Bakom de båda männen finns det tegelbeklädda husväggar. De finns två dörrar och tre fönster. Bildens färger är klara och går i olika nyanser av gult, blått, grönt, brunt och vitt.

Denotation: De båda männen är näst intill identiska förutom färgerna, detta kan indikera på att människor med olika etniciteter inte är så olika.

Konnotation: Att de båda männen är lika kan symbolisera samhörighet. Samhörighet över de kulturella gränserna. Männen kan också symbolisera det första mötet mellan två olika kulturer. Den ljusgröna hudfärgen kan här symbolisera något nytt och spirande.

I bildens symbolik kan man tolka det som att det finns gemensamma nämnare, i olika kulturer, det gäller bara att finna dem. En annan tolkning kan också vara att vi ska vara mer öppensinnade inför andra människor, oavsett etnicitet. Att den skära mannen ser undrande ut kan tolkas som nyfikenhet inför andra kulturer. Att samme man är gående kan också tolkas på samma sätt, som tidigare. En tolkning av den ljusgröna hudfärgen här, kan tyda på att vi

känner oss oerfarna och som nykomlingar när vi ställs inför något nytt, vilket nog många människor som flyttar till nya länder upplever.

8.1.2.1 Tabell

Bilderna är lika på så sätt att de visar en stadsmiljö med några få människor. Ställer man dem mot varandra baserat på analyserna och lyfter fram specifika ord och/eller meningar får man följande:

Bild 5	Bild 6
Skär hudfärg och glad	Skär hudfärg och undrande
Ljusgrön hudfärg och rädd	Ljusgrön hudfärg och ledsen
Runt ansikte	Runt ansikte
Långsmalt ansikte	Runt ansikte
Illamående	Oerfaren

Det man kan uttolka av ovanstående tabell är att allt är lika men ändå olika mellan kulturer. Och att vi fungerar bäst med de som vi känner oss samhöriga med och detta har inget med etnicitet och/eller kultur att göra, utan det har att göra med den enskilda personen ifråga.

8.1.3 Kritisk diskurs analys text 3

Värdeord negativa: Råkade stöta, märklig, inte, brukar, visste inte, märklig, ingen, skyndade, hade bråttom, utan att sova, trist, ensam, inte, surt, någonsin hört talas, märklig, ensam, märklige, skyndade vidare, inte, lämnade, länge sedan, ledsen, ensam. Värdeord positiva: Förnuftiga, lättare, glatt, adjö, trivsamt, goddag, artigt, goddag, umgås med, tack, vänligt, tack, adjö, vän, glad i hågen, vänligt, adjö, adjö, vackert, artigt, goddag, goddag, skönt, hemma, adjö, adjö, få bjuda, nej tack, glatt, tillsammans.

Modaliteter: ju, ju, ju, ju.

Propositioner: Ljusgröna människor som går baklänges är förnuftiga och vanliga. Man är märklig, om man är skär och går framlänges. Om man bugar samtidigt som man säger goddag är man artig. Man kan känna sig ensammare än en glödlampa. Korv kan heta orv i någon annan stad. Om man gör som alla andra får man vänner. Skönt att bo hemma. Genom att gå fram till nya människor, kan man få nya vänner.

Perspektiv: Går från ett utifrånperspektiv till ett inifrån- perspektiv för att sedan växla mellan dessa två perspektiv.

Inferenser: Denna stad är okänd för dig och alla som bor i den är annorlunda. Möter man någon som man känner, ska man hälsa, för det är artigt. Ser du annorlunda ut, så är du

avvikande, hamnar utanför och blir ensam. Även om du försöker att passa in, så kommer du inte att göra det. Det är bättre att flytta tillbaka dit man kom ifrån, även om det ligger långt bort. Hemma är du alltid välkommen. Pröva att gå fram till människor du inte känner, ni kan bli vänner.

De positiva värdeorden är fler än de negativa värdeorden. Interjektionerna *adjö* och *goddag* och *nej tack*, används här i berättelsen med omvänd betydelse, men intentionen kvarstår att de ingår i en artighetsfras, detta tenderar till att förstärka känslan av att något är annorlunda. De negativa värdeorden förstärker känslan av att något annorlunda och att detta annorlunda kan leda till ett utanförskap. Som exempel adjektiven *märklig* och *ensam*, som återkommer på flera sidor i boken. Propositionerna kan fungera både i upplysnings syfte och i fostrande syfte. Tolkning här kan vara att visa på att något som är på ett sätt i ett land, inte nödvändigtvis behöver vara lika i ett annat land. En annan tolkning här kan vara att det finns en antydning till att assimilation är bra om man flyttar till ett annat land, exempel: *Om man gör som alla andra får man vänner* och *Genom att gå fram till nya människor, kan man få nya vänner*. Inferenserna kan tolkas som uppmaning till att assimilation bör uppnås. Om inte integrationen fungerar, återvänd hem, exempel: *Pröva att gå fram till människor du inte känner, ni kan bli vänner. Det är bättre att flytta tillbaka dit man kom ifrån, även om det ligger långt bort och hemma är du alltid välkommen.*

9. Analys text 4

9.1 Narration

Gogos vita barn (Lindgren, 2007). Texten bygger på en episodisk handlingsmodell. Där huvudkaraktären i denna bok gestaltas utomhus i främmande miljö.

Detta cirkulerar runt *hemma* och *borta*, där inledningsfasen börjar vid hemma.

TRYGGT: Pelle ska få följa med sin pappa som sjökaptan, ut på havet. De packar sina väskor och lämnar hemmet. Pelle fick styra båten. MEN: En stor val dök upp och de höll på att krocka med varandra. TRÅKIGT: Det gick bra. Ibland hoppade det fiskar och en bläckfisk med ett öga, såg de. MEN: Det blev storm. Vågorna var lika stora som Pelles hus. Båten välte och sjönk. Pelle kunde inte simma, men simmade till en strand. SPÄNNANDE: Ut ur skogen kom en gorilla som hette Gogo. Gogo hade aldrig sett ett vitt barn förut och tyckte att Pelle såg konstig ut. MEN: De blev vänner och Pelle fick banan. Pelle fick följa med in i skogen. FARLIGT: De andra djuren i skogen, hade heller aldrig sett ett vitt barn och de ville också ha honom. TRYGGT Men det gick inte, för det var Gogo som hittat Pelle. Pelle fick bo med

Gogo. Gogo hämtade frukt och nötter åt Pelle när han var hungrig. Och hämtade bruna barn åt Pelle, när han ville Leka. MEN: Pelles pappa dök upp en dag. Han hade fått tag i båten och simmat i land. Nu var det dags att åka hem. TRÅKIGT: Pelle var glad, men Gogo var jätte ledsen och grät när de skulle åka. MEN: Pelle ångrade sig och de stannade kvar. Gogo blev överlycklig. De bodde alla tre i Gogos koja. SPÄNNANDE: Ibland åkte de hem till sitt eget hus, men sen åkte de tillbaka till Gogo.

I inledande *tryggt* introduceras huvudkaraktären Pelle och bifiguren Pelles pappa. De utgår från hemmet, för att ge sig ut på havet. Tolkning här är att hemmet kan stå för trygghet i livet. Sedan följer *men*, här sker det en liten upptrappning av berättelsen, men det är fortfarande tryggt i och med att Pelles pappa fortfarande finns vid hans sida. I *tråkigt* har det okända blivit bekant. Dessa två faser kan tolkas som att: är man på väg ifrån sitt hemland och allt är obekant till en början kan man ändå få en slags känsla av vardaglighet. I nästa *men* sker det något dramatiskt men i denna berättelse går det bra. Tolkning här kan vara att när man är på väg till ett nytt land, sker det oftast inte utan strapatser. I *spännande* introduceras nästa bifigur gorillan Gogo. Och i påföljande *men* blir de två vänner. Här kan tolkning av dessa två faser vara att Gogo får gestalta personer, myndigheter och eventuella hjälporganisationer som de nyanlända kan komma i kontakt med, till exempel: invandrarverket, socialtjänst och Röda Korset. I nästa *farligt* ruckas balansen lite igen för Pelle då skogens djur också vill ha honom för att han är vit. Här kan tolkningen vara att det som är obekant och annorlunda också kan vara fascinerande. I påföljande *tryggt* blir Pelle omhändertagen av Gogo på alla sätt och Pelle får lekkamrater. Här kan tolkningen vara att det går att assimilera sig till det nya landet och man kan få nya vänner. I de två följande faser *men* och *tråkigt* kommer Pelles pappa tillbaka. Det är dags att åka hem och ett avsked är tvunget. Här kan tolkning vara att det är svårt med uppbrott när man väl har integrerats i ett nytt land. I de två sistföljande faserna *men* och *spännande* ångrar sig Pelle och de stannar kvar, men de kan åka hem till sitt hus när de vill och Gogo blir överlycklig. Tolkning här kan vara att det går att ha sin kulturella identitet kvar samtidigt som man tar till sig en ny. Den andra tolkningen här är när Pelle får bestämma, kan visa på att barn har lättare för assimilation än en vuxen.

9.1.1 Statiska, dynamiska, runda, platta, stereotyper (karaktärer)

Statiska: Pelle, Pappa, Gogo. Dynamiska: Gogo. Platta: Pelle, Pappa, Gogo. Runda: -.

Stereotyp: -

Pelle och Pappa är både statiska och platta, medan Gogo är statisk, platt och dynamisk.

Tolkning här kan vara att Pelle som har huvudkaraktären, ska kunna kännas igen av läsaren oavsett etnicitet, då det inte finns några utmärkande egenskaper, utan han är som vilket barn som helst. Pelle är nyfiken, leker, äter, sover och kan klara av motgångar, så länge han får trygghet. Pappan är en bifigur och fungerar som en trygghet i bakgrunden och kan därför inte förändras under berättelsens gång. Detta kan man uttolka i och med att Pelle aldrig blir rädd, inte ens när båten sjönk. Den andra bifiguren Gogo uppvisar flera olika egenskaper. Gogo är trygg, vårdande, beskyddande, generös, blir glad, ledsen och ser till Pelles behov. Gogo förändrar även sin inställning till hur hon uppfattar Pelle. Tolkning här kan vara att människor kan ha ett första negativt intryck av en person, men det går att ändra den negativa inställningen till något positivt. Och att detta kan ta tid.

9.1.2 Analys Semiotisk

Bild 7. Ikon: En stor bred sandfärgad strand. Fyra stycken gröna palmer. Längs med stranden finns det ljusblått vatten. Det växer röd frukt i palmerna. Himlen är vit. I en palm sitter det ett brunt fantasidjur och i en annan palm sitter det ett blått fantasidjur. På stranden går det två stycken fantasidjur, det ena är blått och det andra är gulaktigt. Bakom palmen längst till höger i bild ser man en halv zebra sticka fram. Längst ner till vänster i bild går en vithyad pojke och håller en halväten banan i den högra handen. Pojken har gult kort hår och ser glad ut. Han bär en vit t-shirt, röda kortbyxor och är barfota. Pojken vadar i det ljusblå vattnet. Pojken håller med den vänstra handen i en stor apa. Apan går upprätt på två ben och håller sin vänstra arm framför sig högt upp i luften. Apan har mörk hårbeklädnad, som tenderar till att locka sig på huvudet. Apan ser glad ut. Färgerna på bilden är matta och de går i gult, grönt, blått, rött och vitt.

Denotation: Palmerna, den breda stranden, apan, zebran samt fantasidjuren kan indikera på att detta land är både exotiskt och ligger långt borta. Kontrasten mellan den vita pojken och de övriga färgerna i bilden, kan indikera på att pojken inte hör hemma i denna miljö.

Konnotation: Fantasidjuren på bilden kan symbolisera att detta bara är en fantasi/lek. Apan som håller i pojken samtidigt som den håller upp den vänstra armen i en gest, liknande en vinkning, kan symbolisera att här existerar det en civilisation och de som bor här är vänligt sinnade. Den halva zebran kan symbolisera Afrika. Den halvätta bananen kan symbolisera att det finns tillräckligt med mat, för att man inte ska behöva gå omkring och vara hungrig.

Tolkning av ovanstående kan vara att det kan kännas både exotiskt och främmande att komma till ett nytt land. Fantasidjuren kan även tolkas som representanter av invånarna i det nya landet. Att apan har människoliknande kroppshållning och gest, kan tolkas som att de

som bor i detta land, inte nödvändigtvis behöver se ut som det man är van vid, men att de är vänliga. Att pojken vadar i vattnet kan tolkas som att han är ute på något okänt och prövar sig fram, vilket nog kan vara en vanlig känsla hos dem som kommer till ett nytt land. Tolkning av att pojken äter banan kan vara att man inte ska vara rädd, för att pröva nya maträtter eller helt sonika att man ska ta seden dit man kommer.

Bild 8. Ikon: Tre stycken gröna palmer. Ett stort gult blad, i mitten av bilden. Bakgrunden består av en rosa himmel. I högra hörnet finns det en ljusbrun liten kulle. På kullen står det en brun flicka med en blåbrun rutig klänning. Hon håller sina händer för ansiktet och står vänd, mot en palm. Hon har krulligt svart hår i en fläta som sticker rakt ut från huvudet och hon är barfota. Ovanför flickan i palmen sitter det ett gult fantasidjur. Bakom det stora gula bladet, skymtar det fram ett par bruna ben med ett par rosa kortbyxor. Högt upp i den vänstra palmen, sitter det ett brunt barn. Barnet har krulligt svart kort hår, utstående öron, öppen mun med två vita tänder synliga. Barnet bär en gul t-shirt. Nedanför den vänstra palmen sitter det en stor brun hårig apa på huk med öppen mun. Framför apan till höger står det en vit pojke, med ryggen mot en palm. Pojken har gult hår och han ler och han tittar åt höger. Pojken bär vit t-shirt och röda kortbyxor. Färgerna är klara och går i rosa, grönt, blått, brunt, rött och vitt.

Denotation: Palmerna, apan, fantasidjuret och den rosa himlen, kan indikera på att det är ett exotiskt land. Att flickan står vänd mot palmen med händerna för ansiktet och fantasidjuret, kan indikera på att detta är lek och inte allvar.

Konnotation: Bildens sammansättning kan symbolisera det lustfyllda med att komma till ett nytt land och att få nya vänner. Apans placering i bild och dess ställning kan symbolisera trygghet. Apan finns beredd att ställa sig upp om något händer. Apan och den bruna pojkens liknande anletsdrag kan symbolisera samhörighet med okända människor, då de flesta oftast kan hitta något man känner igen i andra kulturer.

En bred tolkning av bilden som helhet kan vara att det kan vara lekfullt att komma till ett nytt land. Och många gånger är det okända inte så obekant som man först tror, utan de flesta barn leker liknande lekar, oavsett etnicitet. Trygghet kan man också finna i ett nytt land.

9.1.2.1 Tabell

Ställer man bilderna mot varandra baserat på analyserna och lyfter fram specifika ord och/eller meningar får man följande:

Bild 7	Bild 8
Vit pojke	Brun pojke

Gult kort hår	Svart kort krulligt hår
Ler	Öppen mun
Visar inga tänder	Visar tänder
Går på stranden	Sitter i en palm
Apa i upprätt position	Apa sittandes på huk
Exotiskt	Exotiskt
Fantasi	Fantasi
Färgerna är matta	Färgerna är klara

Det man kan uttolka av ovanstående tabell är att det finns en tendens till att förstärka de olikheter som finns i anletsdragen hos olika etniciteter. Det kan i sin tur leda till ökat utanförskap och känsla av att vara annorlunda.

9.1.3 Kritisk diskurs analys text 4

Värdeord negativa: Långt bort, krocka, storm, vågorna, inte, aldrig sett, jättekonstig, inte, rädd, inte, inte, hungrig, inte, konstig, jätteledsen, grät, grät.

Värdeord positiva: får följa med, glad, lätt som helst, vilja ha, tog i handen, hittat, bo med, skön som helst, leka, fint, jätteglad, ångrade, överlycklig, fick plats, hem, eget hus, hälsade på, roligt. Modaliteter: -

Propositioner: Barn får hjälpa till att styra stora båtar. Bläckfiskar har ett jättestort öga. Man kan simma, fast man inte har lärt sig det. Gorillor tycker att vita barn ser jättekonstiga ut. Den som hittar ett barn, får barnet. Man får bo med gorillor. Gorillor hämtar bruna barn när man vill leka. Barn leker kurragömma överallt i världen. Pappor drar upp sjunkna båtar med snören. Barn får bestämma var de ska bo. Man åker hem och hälsar på när man har flyttat till ett annat land.

Perspektiv: Går från ett utifrånperspektiv till ett inifrånperspektiv för att sedan växla mellan dessa två perspektiv.

Inferenser: Man behöver inte vara rädd ute på havet. Man klarar av mer, än vad man tror. Du blir väl omhändertagen, när du kommer till ett nytt land. Har man kommit ifrån sin familj på resan, hittar man varandra tillslut. Det kan vara roligt att bo i ett annat land. Det nya landet kan kännas mer som ditt hem, än ditt tidigare gjorde.

Det finns näst intill lika många negativa värdeord som det finns positiva värdeord. De negativa värdeorden kan förstärka känslan av hur mödosamt det kan vara att behöva lämna sitt hemland. De positiva värdeorden kan förstärka känslan av att det kan bli något bra med att

komma till ett nytt land. Det finns inga modaliteter, tolkning här är att man låter berättelsen vara en fantasi och i en fantasi blir det onödigt att poängtera och gradera sannolikheter och eller dylikt. Propositionerna kan tolkas som uppmuntrningar, där man vill stärka barnet genom fantasi och omskrivningar till att det kan bli bra och att man blir väl omhändertagen när an kommer till ett nytt land. Exempel: *Man får bo med gorillor, gorillor hämtar bruna barn när man vill leka* och *Barn leker kurragömma överallt i världen*. Här kan gorilla stå för något tryggt, som ser till barnets behov. Och att bo tryggt och att kunna leka, är väsentligt för att ett barn ska kunna må bra. Inferenserna kan tolkas som förstärkande till den egna självkänslan hos barnet och skingring av oro och rädsla, som kan uppstå vid en resa långt bort. Exempel: *Man behöver inte vara rädd ute på havet* och *Har man kommit ifrån sin familj på resan, hittar man varandra tillslut*.

10. Narrativ Analys text 5

10.1 Narration

Baddräkten, Storck (2004). Texten bygger på en progressiv handlingsmodell. Där utifrån normalt tillstånd sker en utveckling via förveckling, som går mot kulmen till slutet.

EXPOSITION: Fadumah sitter påklädd i simhallen och tittar på när hennes klasskamrater simmar. Det gör hon varje fredag. Fadumah har inga badkläder och hon kan inte simma. Hon får inte bada med sina klasskamrater eller för den delen vistas i en simhall för sina föräldrar. Det får inga somaliska tjejer. Fadumah gör allt för att undvika fredagarna.

FÖRVECKLING: Fröken säger till Fadumah att komma med och bara titta på och att Fadumah inte behöver simma. Fadumah följer med. Den här gången går Fadumah in till omklädningsrummet. Hon hittar en baddräkt, som hon provar. Och känner sig fin. Simläraren kommer in och Fadumah är avslöjad. Simläraren ger Fadumah en lapp som hon ska visa för sin mamma. Det är en inbjudan till kvinnor och tjejer som inte kan simma. Lappen är både på svenska och somaliska. Simskolan är på lördagar och det är gratis.

KULMEN: Lördag. Mamma och Fadumah går till simskolan. Mamma förklarar att pappa tyckte att de kunde gå, när det bara var flickor där. Mamma sitter påklädd och tittar på. Fadumah har fått låna baddräkt. Först känner hon sig naken men simläraren lånar ut ett badlakan. Fadumah som aldrig har badat tidigare badar länge. Mamma applåderar. På väg ut för att byta om möter de en annan somalisk flicka. Flickan blir rädd för att de ska tala om att hon, har varit i simhallen, men mamma lägger ett finger över läpparna och flickan förstår att de ska vara tysta. UPPLÖSNING: De går hem och mamma säger att Fadumah får fortsätta att

bada på lördagarna men att hon inte får bada med klassen på fredagarna. Sedan berättar mamma om sin dröm. Mamma drömmer om att kunna cykla. Cykla iväg fort, ensam och fri. Sedan lägger mamma ett finger över läpparna och Fadumah förstår.

KODA: Det går att övervinna hinder och drömmar kan bli sanna.

I *exposition* introduceras huvudkaraktären Fadumah. Vi får också veta att varje fredag är Fadumahs klass i simhallen och Fadumah får inte delta eller vistas där för sina föräldrar och att det gäller alla somaliska tjejer. Tolkning här kan vara att man vill visa på en vardagssituation som flera läsare troligen kan identifiera sig med. Samtidigt som man pekar på kulturella olikheter riktar man uppmärksamhet på könsnormer. I *förveckling* introduceras bifigurerna fröken och simläraren. Fadumah följer nu med fast hon inte får och hon prövar även en baddräkt olovandes. Och hon känner sig fin. Tolkning här kan vara att man vill visa att många barn går emot sina föräldrar oavsett etnisk- och kulturell bakgrund. Detta kan även ses som en uppmaning till att bryta med sina kulturella normer. Simläraren och lappen kan tolkas som att det finns både stöd och hjälp, för de som befinner sig i svåra situationer på grund av sin kultur. I *kulmen* får Fadumah ändå gå till simhallen under överinseende av sin mamma. De möter en annan somalisk flicka som inte har fått tillåtelse till att simma. Tolkning här kan vara att man vill visa att det finns olika nivåer av assimilation i integrationen. Detta i sin tur kan ge läsaren större möjlighet till en identifikation med huvudkaraktären. I *upplösning* får vi veta att Fadumah får fortsätta att simma och att mamman har en egen dröm. Tolkning här kan vara att man vill visa att barn har större möjlighet att ändra på tidigare generationers värderingar. *Koda* kan uttolkas som att du kan bli den du vill vara.

10.1.1 Statiska, dynamiska, runda, platta, stereotyper (karaktärer)

Statiska: Fröken, simläraren. Dynamiska: Fadumah, mamma, pappa. Platta: Fröken, simläraren. Runda: Fadumah, mamma. Stereotyp: -

Fröken och simläraren blir här både statiska och platta. De sker ingen förändring attitydmässigt och/eller insiktsfullt hos dem och man uppfattar dem som förstående och omtänksamma genom berättelsen. Pappan är dynamisk då han ändrar uppfattning om Fadumahs simning, om än att han inte tillåter henne att bada tillsammans med pojkar. Mamman är både dynamisk och till viss del rund. Hon väljer att stå upp för sin dotters dröm. Sin egen vågar hon bara berätta om, men hon berättar och vi får en inblick i en vuxen somalisk kvinnas önskan om frihet. Fadumah är både dynamisk och rund. Hon vågar trotsa både sina föräldrar och sin kultur. Hon övervinner sin rädsla både för att visa sig i baddräkt och för att simma. På slutet känner hon sig både duktig och fin.

10.1.2 Analys Semiotisk

Bild 9. Ikon: En simbassäng med grönt vatten. En simring i färgerna blått och vitt. I vattnet finns det en flicka och en pojke. Flickan ser sur ut och pojken skrattar. Ett par ljushyade ben sticker fram längst ner i högra hörnet på bilden. Barnen i simbassängen är ljushyade och har gult hår. Ett grönt kaklat golv finns till vänster om simbassängen. På golvet finns ett par gula tofflor och en röd badsko. Det löper en brun bänk längsmed den vänstra väggen. På bänken finns det tre stycken badlakan i färgerna vitt, blå/vitrandig och grön/vitrandig. Det ligger en brun hårborste och en gul flaska på bänken. På bänken sitter det en mörkhyad flicka och tittar ut över bassängen. Den mörkhyade flickan bär ett rosa dok (huvudbonad), röd långärmad tröja och ett par lila långbyxor. Flickan ser ledsen ut och hon är barfota. På väggen hänger det en lång livräddarkrok. Färgerna är pastelltonade och går i grönt, blått, rött, gult, vitt och brunt.

Denotation: Att flickan sitter ensam på bänken medan de andra barnen är i vattnet, kan indikera utanförskap. Att hon ser ledsen ut kan indikera att det inte är ett frivilligt utanförskap.

Konnotation: Att vattnet och kaklet är grönt kan symbolisera avundsjuka, men också oerfarenhet. Vattnet i sig kan också symbolisera livskraft. Det långa avståndet mellan den sittande flickan och de badande barnen kan symbolisera en kulturell klyfta.

En bred tolkning av bilden kan vara att den vill visa på olikheter inom kulturer och etniciteter. Den visar på ett utanförskap, där den mörkhyade flickan ställs i kontrast till de ljushyade barnen både när det gäller hudfärg och klädkod. En annan tolkning av bilden är man vill uppnå identifikation hos läsaren i olika kulturer. Vatten i sig är en bristvara i många länder, och här på bilden finns det en hel simbassäng med vatten, enbart till för att roa sig i. Här kan en tolkning vara att simbassängen står för ett i-land. En tolkning av vattnet här och dess gröna färg kan tyda på att vi känner oss oerfarna och som nykomlingar när vi ställs inför något nytt.

Bild 10. Ikon: En hög grön kulle. På kullen växer det grönt gräs och blåa blommor. Himlen är aprikosfärgad. En mörkhyad kvinna cyklar på en svart cykel. Kvinnan har ögonen slutna och hon ler. Kvinnan bär en gult dok (huvudbonad) som står rätt ut bakom henne. Kvinnan bär en fotsid klänning, som är orange och ett par svarta öppna sandaler. Färgerna är pastelltonade och går i grönt, blått, gult, orange, aprikos och svart.

Denotation: Att kvinnan är ensam, med slutna ögon samtidigt som hon ler kan indikera på en önskan och/eller dröm. Att hon för fram en cykel blundandes kan indikera på trygghet.

Konnotation: En ensam kvinna på cykel leendes och blundande kan symbolisera hopp, frihet och glädje.

En bred tolkning av bilden är att det är en drömsekvens. En dröm om hopp, glädje och frihet, men också ett påpekande av de olika kulturella könsnormerna som finns i världen. Pastelltonade färger och den ganska avskalade bilden ger ett harmoniskt intryck, vilket stärker känslan av hopp, glädje och frihet och att detta är en dröm. Tolkning här är att man vill visa på, att det är en dröm som delas av många fler, förutom kvinnan på bilden och att det här även kan uppstå en identifikation för läsaren.

10.1.2.1 Tabell

Ställer man bilderna mot varandra baserat på analyserna och lyfter fram specifika ord och/eller meningar får man följande:

Bild 9	Bild 10
Mörkhyad flicka	Mörkhyad kvinna
Tittar	Blundar
Ledsen	Ler
Sitter	Cyklar
Inomhus	Utomhus
Ensam	Ensam
Grönt vatten	Grön kulle
Vardagssituation	Drömsekvens
Utanförskap	Frihet

Det man kan uttolka av ovanstående tabell är att det finns en intention av att vilja visa att det kan ske förändringar under barnets uppväxt så att kulturella normer och attityder, inte är lika starkt förankrade när denna generation växer upp, bara de vågar drömma. En annan tolkning kan vara att visa på att det finns ofrivillig ensamhet och frivillig ensamhet. Den första leder till utanförskap och den andra leder till frihet.

10.1.3 Kritisk diskurs analys text 5

Värdeord negativa: Inte, kvävande klubbiga, smällande, håll käften, inte bättre, inte, inga, inte vara med, trodde inte, inte, inte, inte, stannade hemma, visste inte, inte hade, inte fick, arg, sjuk, sjuk, irriterad, förstår inte, inte vågar, inte förstår, mådde inte bra, inte, inte, inte, vem bryr sig, inte, trist, sitta själv, inte, vill inte, inte bryr sig, inte heller, ingen, inte med, får inte, inte, orolig, konstig, inte tro, trött, orkar inte, vänta, ensam, gömma sig, avslöjad, avslöjad, förstenad, fastnat, inte, skvallrar, dum, menade inte, inte, inte hoppas, inte badar, säger inget,

inte tjatar, inte, inte bli, ingenting, vågar inte, låtsats glömt, inte, inte skada, blyg, ser sur ut, orolig, generade, inte kan, inte säger, nej, nej, tokig, sträng, gå därifrån, vet inte, inte, påskyndad, stressad, mod försvinner, alldeles naken, ryser till, nervös, rädd, svider, förstenad, generad, inte glad, i smyg, förskräckt, ser sträng ut, inte, inga, inte, tvekar, aldrig, säger inget, inte.

Värdeord positiva: Vrålar av skratt, få lära sig, får hjälpa, skönt, lättad, inte arg, svalt och skönt, inte ensam, gärna hjälpa, duktig, ler, snäll, mjuka, passar precis, fin, fin, skrattar, lånar ut, ville, inbjudan, gratis, gratis, välkommen, bubblar av glädje, förväntan, ler, hälsar, roligt, förundran, bra, låna, skrattar, skönt, pirrande glad, ljummet lent, doftar, skrattar, klappa, applådera, modig, härligt, ler, stolt, ler, bra, bra, också vilja, snälla, låna, roligt, vilja lära, fri,

Modaliteter: -.

Propositioner: Somaliska tjejer får inte bada med sina klasskompisar. Somaliska tjejer får inte bada tillsammans med pojkar. Det finns simhallar som har öppet vissa tider, bara för tjejer och kvinnor. Det finns vuxna kvinnor, som inte kan simma. Somaliska tjejer får gå och bada i smyg. Att kunna cykla, ger frihet.

Perspektiv: Går från ett utifrånperspektiv till ett inifrånperspektiv för att sedan växla mellan dessa två perspektiv.

Inferenser: Somaliska tjejer blir tvungna att ljuga både för skola och föräldrar, för att kunna delta och inte delta i sociala sammanhang. Mannen i en somalisk familj har den yttersta beslutsrätten.

Det finns nästan dubbelt så många negativa värdeord, som det finns positiva värdeord. De negativa värdeorden kan förstärka känslan av ett utanförskap samtidigt som de hjälper till att belysa och förstärka olika känslor och handlingar till följd av ett utanförskap. De positiva värdeorden fungerar på motsatt sätt i denna berättelse. Här hjälper de till att visa på hur bra man kan må av gemenskap. Det finns inga modaliteter, tolkning här är att man låter berättelsen vara så explicit som möjligt för att kunna visa läsaren att så här är det, men det går att ändra på. Propositionerna är av upplysande karaktär. Exempel: *Det finns simhallar som har öppet vissa tider, bara för tjejer och kvinnor* och *Det finns vuxna kvinnor, som inte kan simma*. Tolkning här kan vara att man vill nå ut till en bredare läsekrets än barn, så att den också inbegriper vuxna, för att visa på att det finns möjligheter till gemenskap och att man kan förverkliga sig själv. I inferenserna lyfts en problematik fram och dess negativa sida. Att inte kunna säga som det är, är nog både stressande och påfrestande för barnet. Här är det nog fler, förutom somaliska tjejer som kan identifiera sig, då detta problem inte är statiskt kulturellt och/eller etniskt betingat.

11. Slutsats av analyserna

Vilka olika identifikationsmarkörer ges det läsande barnet i böckerna, som kan visa på att berättelsen skildrar människor med olika etniciteter? Konklusion av de fem barnböckerna visar på att de finns flertalet identifikationsmarkörer, för att visa att det rör sig om olika etniciteter. De explicita identifikationsmarkörerna finner man först och främst i illustrationerna, där man på olika sätt visar genom färgval och kontrasterar de olika karaktärernas etnicitet genom dem. Exempelvis ljusgrönt kontra skärt. Man framhäver även olika särdrag i ansiktena för att markera skillnader på etnicitet. Exempelvis breda fylliga läppar kontra smala röda läppar.

Andra specifika drag i illustrationerna är hur man framställer någon med annan etnicitet och kulturell bakgrund som något exotiskt. Exempelvis palmer, hetta, starka färger. I illustrationerna kontrasteras också karaktärernas miljöer, detta i sin tur blir en identifikationsmarkör utifrån läsarens etniska och kulturella bakgrund. Exempelvis påklädd med dok i simhus kontra badklädd i simhus.

I texterna är det svårare att finna specifika identifikationsmarkörer, förutom vissa explicita som exempelvis bruna barn, bor långt borta, kommer från Somalia. Här i stället får man fram etniska skillnader genom att explicit påvisa olikheter karaktärerna emellan. Exempelvis märklig man, förstår inte språket och/eller de kulturella koderna. Identifikationsmarkörer finner man även i det implicita av texterna. Exempelvis lyckade försök och misslyckade försök till assimilation och integration.

Hur gestaltas karaktärerna i berättelsen och vilken roll tilldelas huvudkaraktären? Karaktärerna framställs som goda, glada, nyfikna, misstänksamma och oförstående. Här tenderar framförallt bifigurerna till att segmentera etniciteterna i de olika berättelserna, då de genom både agerande och språkyttringar påvisar skillnader och det avvikande. Gemensamt för huvudkaraktärerna är att de har placerats i en för dem ovanlig kontext och de försöker att assimilera sig till de för dem, nya situationer. I och med detta framställs huvudkaraktärerna mestadels som sökare efter sin identitet och tillhörighet i den nya kontexten.

Vilken berättelse skildras och är det relevant för att en identifikation skall uppstå? Fyra utav barnböckerna skildrar vardagsrealism, som i sig möjliggör en identifikation för det läsande barnet. En av barnböckerna är av fiktiv karaktär. Grunddragen i de fem berättelserna bygger på den klassiska poetiken och har ett komiskt handlingsförlopp. Insikterna och sentenserna i berättelserna är av etisk och didaktisk karaktär.

Identifikationsmässigt är de flesta berättelserna inte bärande i sig själva utan de behöver hjälp av identifikationsmarkörer, för att det läsande barnet skall förstå att berättelserna behandlar teman som invandrare och flyktingar. Däremot kan det läsande barnet eventuellt relatera till att något är avvikande och/eller annorlunda och att detta både kan vara konstigt, roligt och spännande.

12. Diskussion

Inledningsvis skrev jag om att vi påverkas av ideologier medvetet eller omedvetet. Och att ideologier i sig, är en samling gemensamma, sociala övertygelser och åsikter inom en viss grupp människor. Påverkan sker utifrån, medan individen förändras inifrån och ut och påverkar sin omgivning. Vuxna är svårare att påverka än barn, det vet vi. Men att det sker en subtil påverkan på våra barn genom barnlitteraturen är vi inte lika medvetna om. Vi vuxna lyssnar gärna till både råd och rekommendationer när det kommer till våra barn. Och när Barnbokstipset rekommenderar läsning till de små barnen, tar vi till oss det, både som pedagoger och som föräldrar. Det står följande att läsa, när man går in och söker på Barnbokstipset

Barnbokstipset i två delar är en oumbärlig uppslagsbok för alla som söker bra böcker för barn i förskole- och lågstadietiderna antingen det gäller bilderböcker, högläsningböcker eller lättlästa böcker som barnen kan läsa själva. För urvalet står fyra barnbibliotekarier med lång och gedigen yrkeserfarenhet. Barnbokstipset omfattar ca 3.000 titlar, varav ungefär hälften är kommenterade, i 41 genrer alltifrån ABC – 1-2-3 till Yrkesliv och arbetsliv. I denna nya upplaga har cirka hälften av de kommenterade titlarna bytts ut och ersatts med nya hämtade från de senaste årens utgivning. (BTJ- Barnbokstipset. 1-2)

De fem böckerna jag har analyserat beskrevs bland annat med: ”En finurlig bok om rasism, utanförskap och tolerans...” samt ”... som på ett lågmält och varmt sätt skildrar hur det kan vara att komma från en annan kultur till en annan.” (BTJ, 2008,s.24,25). Det som kom fram i mina analyser både bekräftar och dementerar dessa ovanstående ord. Exempelvis i *En märklig man* trädde inferenser fram som pekade på något helt annat. I den boken segmenterades utanförskapet och näst intill uppmanade läsaren till att inte ens försöka assimilera sig. Identifikation här blir möjlig enbart om man som barn oavsett etnicitet inte passar in i den gemenskap man befinner sig i. Det framkom även i analyserna att fortfarande använder man sig av kontrasterande för att beskriva olika kulturer och etniciteter. Bland annat genom exotism, livsstandard, upplevelser och känslöppelleringar så som färger, hetta, gester och mimik. Detta är inget nytt sätt att spegla andra etniciteter än den västerländska på inom mediala medier. Det finns flera studier inom detta område och en utav dessa studier tar van Dijk upp, ett kort utdrag ur studien följer här

Briefly summarizing the major results of these studies, we find, first, that the home country, and then other Western countries or Western civilization, are systematically portrayed more extensively, more favorably, and as superior to the colonized, Third World, or "Black" countries and civilizations of the southern hemisphere, notably in Asia and Africa...

The dominant picture of different ethnic groups and of other peoples that arises from such textbooks is an important contribution to the ethno-centric socialization of knowledge and beliefs in adolescents. The biased definitions of such groups, even when very incomplete and sketchy, contribute to a negative overall framework in which such groups are associated with cruelty, crime, (self-inflicted) poverty, primitivism, stupidity, and "strange" or, at best, exotic behavior. As soon as immigrants from such countries, often former colonies, actually become prominent in our present-day societies, such early definitions may be used as the basis for the further extension of stereotypes and prejudices. The striking similarity between the contents of stereotypes or associations in everyday talk, the media, textbooks, and literature suggests that present-day attitudes about minority groups are not just formed on the basis of everyday experiences, hearsay, or media inferences. There is a systematic, historical foundation to the current cultural definitions of foreigners. (van Dijk 1987: 47-48)

Utifrån denna aspekt kan man se att barnböckerna jag har analyserat stämmer väl med andra studier gjorda utanför Sverige. Identifikationsmarkörerna är viktiga för att ett barn skall kunna känna igen sig och ta till sig en berättelse och att förstå dess innebörd. Det är säkert en god intention man har med dessa böcker, att öppna upp för förståelse inför den problematik man kan uppleva om man kommer till ett nytt land och/eller lever i ett land, om man har en annan etnicitet och kulturell bakgrund. Samtidigt tenderar dessa böcker att segmentera olika kulturella och eniska skillnader, vilket i sig kan leda till ett statiskt synsätt på *oss* och *de*. Detta i sin tur kan leda till svårare assimilation, integration, empati, etnisk identifikation och utanförskap. Det ovanstående i omvänd positiv bemärkelse, är viktiga inte bara för de med annan etnicitet och/eller annan kulturell bakgrund, utan även för de som är inhemska, för att ett land skall utvecklas och vara välmående.

Frågan man kan ställa sig är vilka ideologiska krafter som verkar bakom, för att försöka påverka barnens attityder i en viss riktning. Det kan jag inte besvara i denna uppsats, men det jag har kommit fram till är att jag kan se att de vill bevara sociala konventioner genom social reproducering. Med det vill jag mena på, att om man visar upp samma syn som man tidigare har gjort sker ingen utveckling och eventuella klyftor kommer att bestå, när dessa barn växer upp och blir unga vuxna. Detta ter sig tvärs emot den rådande ideologin om att vi är ett mångkulturellt och multietniskt Sverige idag. Det finns liknande problematik som jag har stött på under mitt arbete med min uppsats, både när det gäller att få tag i material och vad det gäller vad som framkom genom analyserna, också utanför Sverige men fortfarande i en västerländsk kontext (van Dijks studie). Hur det ser ut i övriga världen har jag inte undersökt, men jag kan tänka mig att detta inte bara är av nationell karaktär som vi är ensamma om, utan en internationell eller rentav global problematik på detta område som vi alla har gemensamt

ansvar för. Det finns ett talesätt som nog är gångbart i hela världen oavsett etnicitet, barn gör inte som du säger utan barn gör som du gör, så för att vi ska kunna bryta den sociala reproduceringen av föråldrade ideologier behöver vi vuxna visa och agerar föredömligt även vid val av vad vi presenterar för våra barn.

13. Metodologiska överväganden och framtida forskning

Det man kan fundera över är om man hade fått liknande resultat genom andra analyser till exempel argumentations analys. Skulle jag ha tolkat propositionerna och inferenserna på samma sätt? Eller om jag hade gjort en komparativ analys, både på min nuvarande kategori samt en annan kategori, som till exempel utanförskap. En annan sak att beakta är den stora tolkningsfriheten jag har haft. Hade en annan person med en annan etnisk bakgrund än min egen, tolkat på liknande sätt och fått fram liknande resultat? Svaret här blir nog nej. Och hur mycket av resultaten skulle överensstämna vid en kvantitativ undersökning? Något annat som är av intresse är om man får liknande resultat om man tittar på en annan grupp i vårt samhälle, exempelvis funktionshindrade. Jag tror det är viktigt att lyfta fram dessa aspekter och att det kommer fler undersökningar/ studier på dessa ämnen, än vad det finns idag.

14. Litteratur och Källförteckning

14.1 Analyserad litteratur

- Grähs, Gunna 2006, Tutu och Tant Kotla, Stockholm, Alfabetabokförlag
- Hoffman, Mary, 2002, Hassan och hans färger, Sundbyberg, Sjöstrands Förlag
- Letén, Mats, 1998, En märklig man, Stockholm, Berghs Förlag AB
- Lindgren, Barbro, 2007, Gogos vita barn, Danmark, Eriksson & Lindgren
- Storck, Åsa, 2004, Baddräkten, Stockholm, Natur och Kultur

14.1.1 Övrig litteratur

- Barthes, Roland, 1976, Bildens retorik, Pan/Nordstedts
- Druker, Elina, 2008, Modernismens bilder Den moderna bilderboken i Norden, Göteborg-Stockholm, MAKADAM Förlag
- Fiske, John, 1998, Kommunikationsteorier en introduktion, Stockholm, Wahlström & Widstrand
- Hellspong, Lennart, Ledin, Per, 1997, Vägar genom texten, Malmö, Studentlitteratur
- Nikolajeva, Maria, 2004, Barnbokens byggklossar, Lund, Studentlitteratur AB
- Rydberg, Karl, 1991, Levande färger, Västerås, ICA-förlaget AB
- Thorson, Staffan (1987). Barnbokens invandrare: en motivstudie i svensk barn- och ungdomslitteratur 1945-1980. Göteborg: Tre böcker.
- van Dijk, Teun A, 1987, Communicating Racism ETHNIC PREJUDICE in THOUGHT and TALK, California, SAGE Publications
- van Dijk, Teun A, 2000. Ideology and discourse A Multidisciplinary Introduction, Pompeu Fabra University, Barcelona

14.1.2 Elektronisk källa

- BTJ- Barnbokstipset. 1-3
<http://corp.btj.se/?id=1581>
- SCB
http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_____26040.aspx

15 Bilaga 1-10

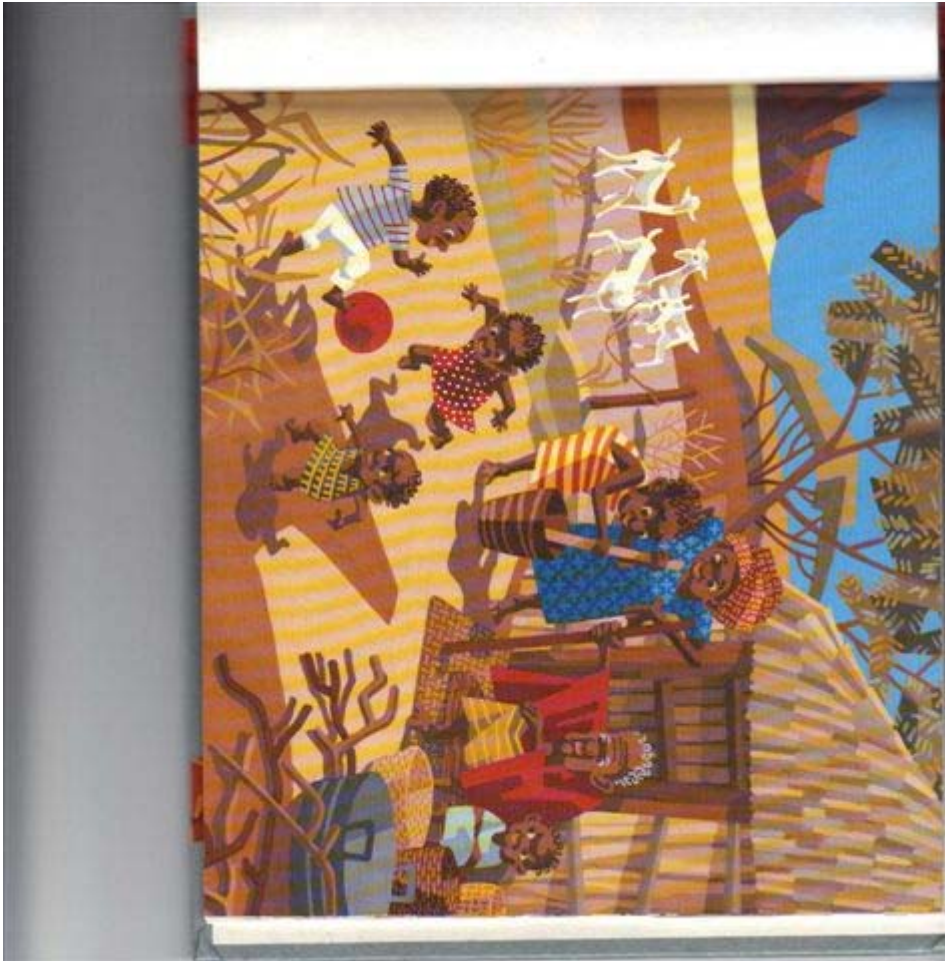

Bild 1

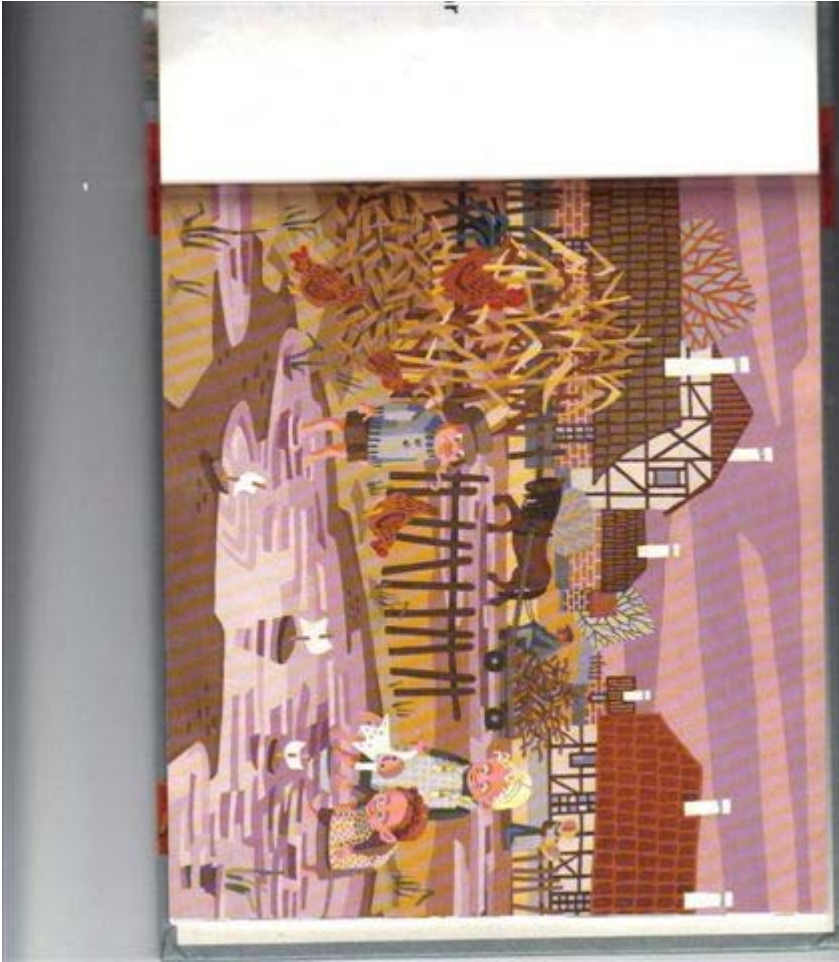

Bild 2

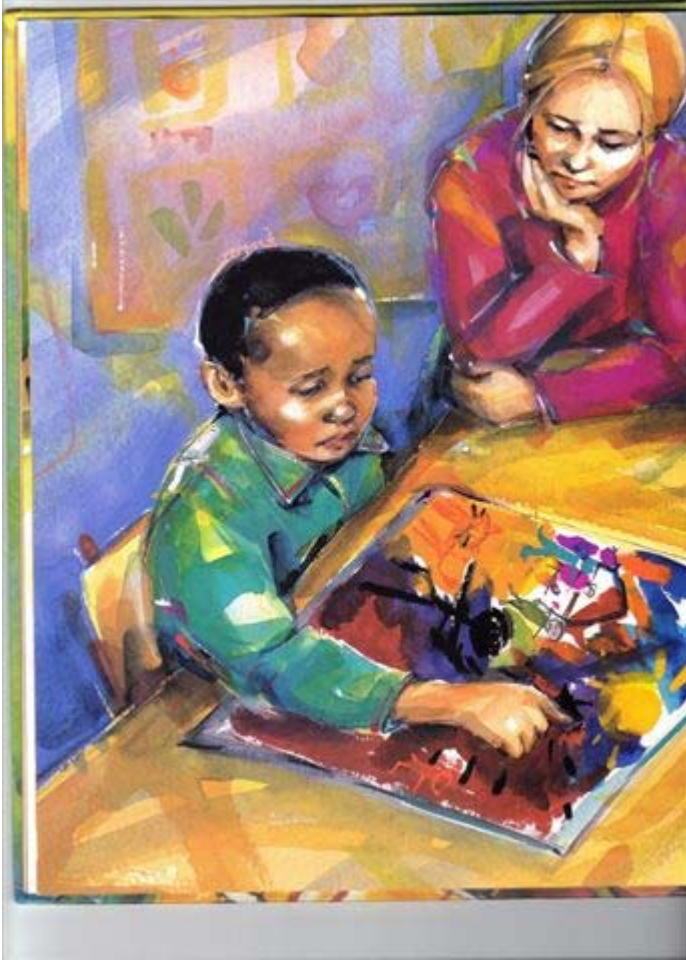

Bild 3

Bild 4

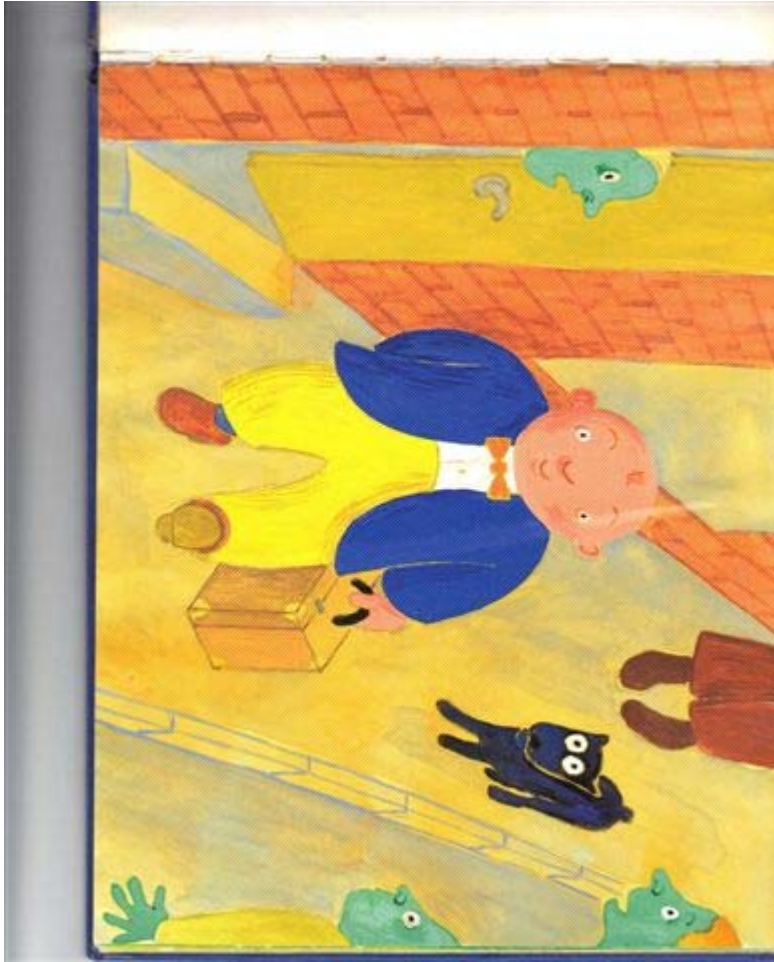

Bild 5

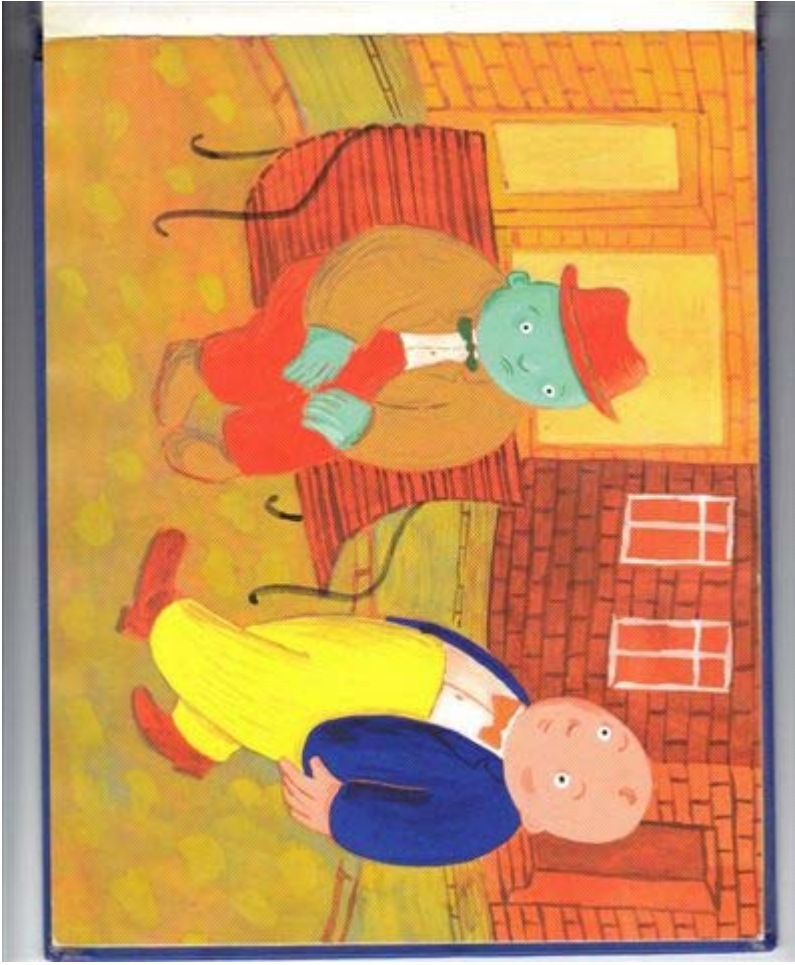

Bild 6

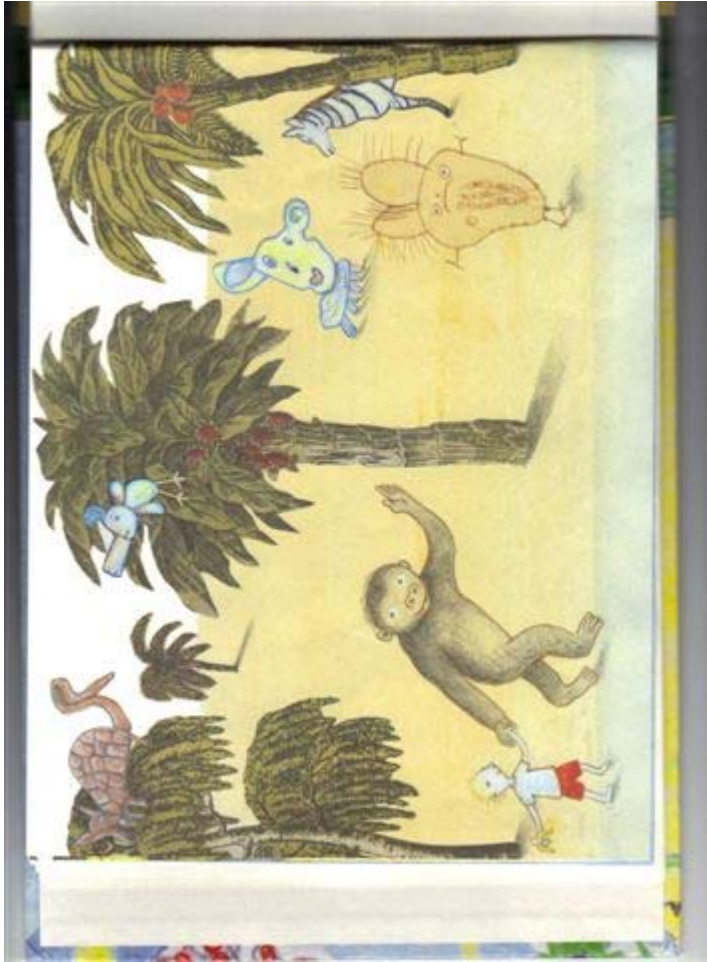

Bild 7

Bild 8

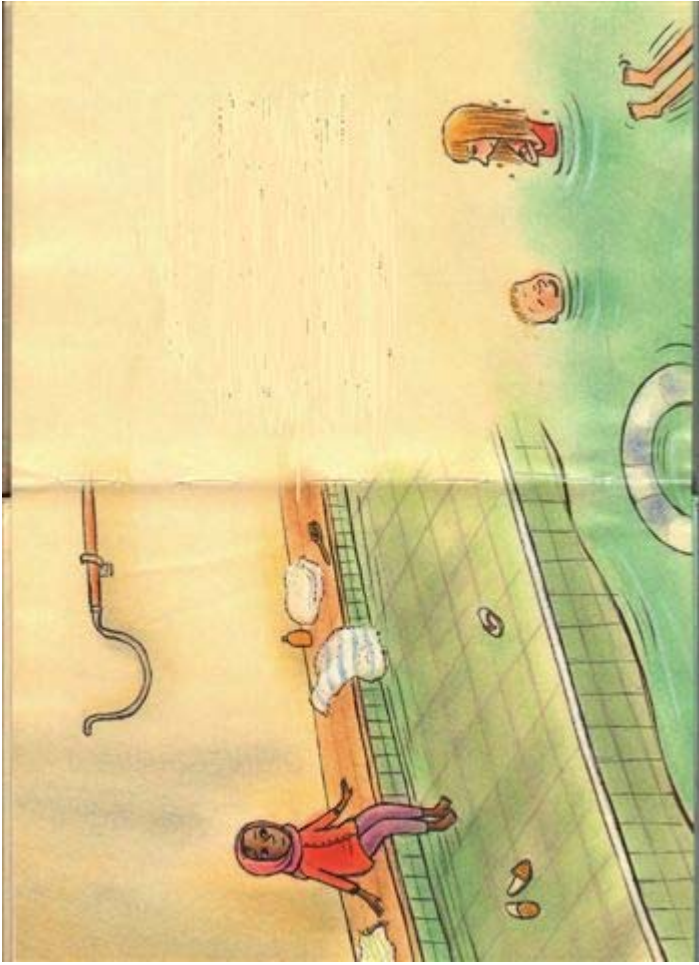

Bild 9

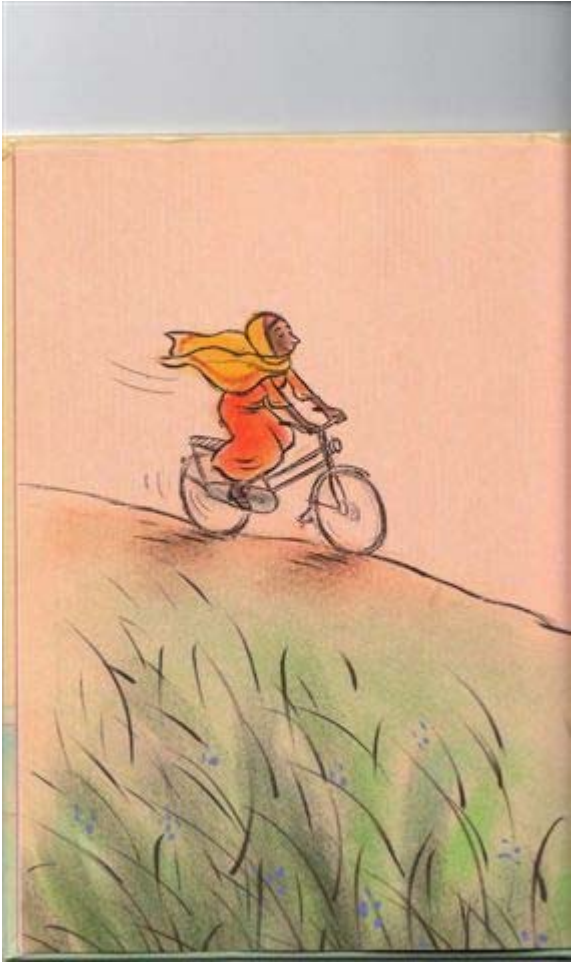

Bild 10

Bilaga 11

I rollerna representerar:

Kamrat Röd	instinkt, hetta, sexualitet, kraft, mod, kamplust, impulsivitet, rättframhet.
Madame Orange	emotion, livlighet, jovialitet, vänskap, generositet, överflod, sinnlighet, glamour.
Kusin Gul	intellekt, snabbhet, klarhet, precision, logik, kommunikation, nyfikenhet, fiffighet.
Jungfru Grön	dröm, hopp, kärlek, ömhet, känslighet, ungdom, naturlighet, konstnärlighet.
Pappa Blå	intuition, idealism, sanning, auktoritet, lugn, koncentration, stabilitet, tradition.
Prins Indigo	vision, målsättning, kontroll, orubblighet, trygghet, visdom, individualitet, mästerskap.
Moder Violet	vilja, makt, religion, mysterier, transcendens, hänryckning, genialitet, artisteri.
Mama Infra	minne, regression, symbios, fruktsamhet, värme, mörker, tyngd, jordbundenhet.
Syster Lime	yra, munterhet, lätthet, frihet, komik, fräckhet, respektlöshet, barnslighet.
Faster Turkos	reservation, urskillning, distans, skärpa, svalka, renhet, nykterhet, mattlighet.
Mister Ultra	längtan, fantasi, framtid, universalitet, intensitet, överklighet, eterisk, paradoxal.